Posamezni izvod 1.30 šil., mesečna naročnina 5 šilingov.

V.b.b.

SLOVENSKI vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek. Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt 2, Postfach 124

Letnik XI. | Celovec, petek, 3. februar 1956 | Štev. 5 (719)

Nova francoska vlada dobila veliko večino

Generalni sekretar francoske socialistične stranke Guy Mollet je v sredo v zgodnjih jutranjih urah predstavil svojo vlado narodni skupščini, ki je pri glasovanju s pretežno večino potrdila sestavo novega državnega vodstva. S tem je bila vladna kriza trenutno sicer rešena, toda hkrati je stopilo v ospredje tudi že vprašanje, kako in koliko časa se bo manjšinska vlada, ki je odvisna od cele vrste večjih in manjših strank, znala obdržati v sedlu.

Nova vlada šteje 13 ministrov in 22 državnih tajnikov, ki zastopajo najrazličnejše struje tako imenovane republikanske fronte. Pri sestavi ministrske liste je bilo treba premostiti številne težave in je dosežena rešitev več ali manj le optičnega pomena ter se bo šele v bodoče pokazalo, kako bodo posamezne grupacije nastopale pri raznih vladnih predlogih. Komunisti kot najmočnejša stranka, ki v vladi niso zastopani, so tokrat sicer glasovali za socialistično vlado, ni pa gotovo, če bodo to nadaljevali tudi v vseh vprašanjih, ki jih bo treba reševati. To bi pomenilo, da bi bili v primeru komunistične opozicije v veliki meri odvisni od desne sredine, katera pa bi za svojo podporo prav gotovo zahtevala tudi kakšno protiuslugo, ki levičarskim strankam verjetno ne bi bila preveč simpatična.

Tako je že v naprej gotovo, da bo vlada pod socialističnim vodstvom kot izrecna manjšinska vlada vedno navezana na sistem »kroženja vladne nestalne večine« in bo uspevala le v toliko, v kolikor se bo znala izogibati ovram z ene kot tudi z druge strani. Delo, ki ga ima pred seboj, je vsekakor tako vsestransko, da bo treba računati z mnogimi težavami.

Program nove vlade vsebuje v prvi vrsti pet temeljnih točk iz predvolilnega programa socialistov in radikalov. Na prvem mestu je problem Alžira, nato zboljšanje življenjskih pogojev delavcev in uslužbencev, ohranitev francoske solidarnosti z zapadnimi državami v okviru Atlantskega pakta, večje prizadevanje za sklenitev sporazuma o razorožitvi in naposled predlog spremembe volilnega sistema. Že iz teh kratkih točk je razvidno, da se bo morala nova vlada zatekati po pomoč enkrat na levo, drugič pa spet na desno in obstoja nevarnost, da bo v preveliki meri morala hoditi po stopinjah dosedanjih francoskih vlad, torej po poti, na kateri lahko spodrsne že pri naslednjem koraku.

Jugoslovanski delegat predsednik razorožitvene komisije OZN

V februarju bo predsednik razorožitvene komisije OZN jugoslovanski delegat dr. Jože Brilej, ki se zelo uspešno uveljavlja pri delu te pomembne komisije. Razorožitvena komisija se konkretno bavi s predlogi, ki so bili doslej stavljeni za uspešno izvedbo razorožitve.

Brazilija ima novega predsednika

V torek je nacionalni kongres Brazilije izročil posle novemu predsedniku Kubičeku in podpredsedniku Goulartu. Slovesnosti so prisostvovali vsi člani diplomatskega zbora in tuje misije. Kubček je prebral prisego, da bo spoštoval ustavo in da se bo boril za njeno izpolnjevanje.

Anglo-ameriški razgovori zaključeni

V sredo so bili v Washingtonu zaključeni razgovori med britanskim ministrskim predsednikom Edenom ter ameriškim predsednikom Eisenhowerjem. Poročilo, ki je bilo objavljeno ob zaključku, ve povedati le o uspešnem poteku razgovorov, ne navaja pa podrobnosti in tudi ne težav, ki sta jih imela oba državnika, ker so bili pogledi na posamezna vprašanja pač precej različni. V glavnem govori komunike o tem, da bo treba voditi razgovore s Francijo glede pomiritve na Srednjem vzhodu in da se bo nadaljevalo nadzorstvo nad trgovino z LR Kitajsko. Optimistično pa je poročilo le v tem, da je severnoatlantski pakt »bistven za varnost svobodnega sveta« in da vlada soglasje v anglo-ameriški politiki glede združitve Nemčije.

Istočasno z razgovori med Edenom in Eisenhowerjem so bila tudi pogajanja med zunanjimi ministri ter izvedenci obeh držav, ki so skušali najti skupne poglede v podrobnih vprašanjih.

Iz poročila, ki je bilo objavljeno, pa ni razvidno, da vladajo med obema državama precejšnja nasprotja predvsem v vprašanjih Daljnega vzhoda, kjer ostane Kitajska prej ko slej nepremostljiv prepad, preko katerega tudi tokratni razgovori niso našli poti, pa čeprav so potekali v izrecno prijateljskem duhu.

Politični odbor Varšavskega pakta je zasedal

Koncem preteklega tedna je bilo v Pragi zasedanje političnega posvetovalnega odbora Varšavskega pakta, katerega članice so vse vzhodnoevropske države. Sovjetsko delegacijo sta vodila zunanji minister Molotov in obrambni minister Žukov, vzhodnonemško delegacijo pa podpredsednik Walter Ulbricht.

Obravnavali so važna politična vprašanja, ki zadevajo države vzhodnega bloka ter druga važna politična vprašanja v svetovnem merilu. Na zadnji seji so udeleženci sprejeli skupno deklaracijo članic pakta in jo svečano podpisali.

Odbor je sprejel predlog Vzhodne Nemčije, naj bi bila njena vojska podrejena skupnemu poveljstvu, ustanovljenem v okviru Varšavske zveze.

Nadalje je odbor sklenil, da se bo sestajal po potrebi najmanj dvakrat na leto. Na zasedanju so sklenili ustanoviti tudi skupno tajništvo iz predstavnikov osmih držav-članic ter stalno komisijo, ki bo sestavljala poročila o problemih mednarodne politike. Za sedež obeh organov so določili Moskvo.

Moskovski list „Pravda" piše, da je delo odbora preveval duh enotnosti in medsebojnega razumevanja. Predstavniki dežel Varšavskega sporazuma so v svojih govorih analizirali mednarodni položaj, iz njihovih izvajanj pa je jasno razvidno, da so njihova gledanja na politična dogajanja v svetu enotna. Izrazili so tudi prepričanje, da je mogoče sodelovanje med državami različnih političnih ureditev. Listi v Moskvi tudi poudarjajo, da so udeleženci posvetili posebno pozornost dogodkom v Aziji in Afriki. Ob vključitvi vzhodnonemških sil v Varšavski pakt pa listi poudarjajo, da je ta ukrep povsem razumljiv, saj teži politika vzhodnonemške vlade k ohranitvi nacionalne varnosti te dežele.

Pogajanja med Avstrijo in Zahodno Nemčijo . . .

V Bonnu se je v ponedeljek sestala avstrijsko-nemška komisija, ki je bila sklenjena med Zahodno Nemčijo in Avstrijo ob priložnosti lanskega obiska zahodnonemškega zunanjega ministra na Dunaju. Avstrijsko delegacijo vodi veleposlanik dr. Schöner, nemški delegaciji pa načeluje bivši poslanik dr. Klee. Komisiji je poverjeno reševanje odprtih gospodarskih, socialnih in kulturnih vprašanj med obema državama, zlasti pa naloga, da pripravi predloge za ureditev vprašanja bivše nemške imovine v Avstriji in pa priprava avstrijsko-nemškega kulturnega sporazuma. Kakor poročajo iz zapadnonemške prestolnice, so se pogajanja pričela v izredno prijateljskem vzdušju in bodo zaenkrat trajala verjetno samo teden dni. Delovni načrt mešane komisije pa predvideva sestavo posebnih pododborov, ki bodo obravnavali posamezna vprašanja. Ti pododbori se bodo menda sestali 20. t. m. na Dunaju. V celoti pa bodo, tako vsaj domnevajo, pogajanja trajala kar celo leto.

. . . ter med Zahodno Nemčijo in Jugoslavijo

Od srede januarja naprej trajajo v Bonnu tudi jugoslovansko-nemška pogajanja o predvojnih in medvojnih terjatvah, ki jih ima Jugoslavija do Zahodne Nemčije in o drugih finančnih vprašanjih. Po prekinitvi pogajanj v decembru 1954 je jugoslovanska vlada kot plačilo za svoje terjatve iz predvojnega in medvojnega obdobja navedla znesek 420 milijonov nemških mark, dočim je zahodnonemška vlada pristala na pogajanja na temelju mnogo nižjega zneska odškodnine. Dosedanji potek pogajanj pa je že privedel do zbližanja gledišč in kaže, da bodo problem jugoslovanskih terjatev uredili na širši gospodarski podlagi na ta način, da bi Nemci plačali del odškodnine neposredno, ostali del pa bi poravnali v drugih oblikah. V krogih jugoslovanske delegacije smatrajo, da bodo privedla sedanja pogajanja do uspešnega zaključka, kar bi tudi znatno prispevalo k razširitvi gospodarskih stikov med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo.

Prvi koraki za priključitev Posarja k Nemčiji

V torek so stranke tako imenovane domovinske zveze v posarskem deželnem zboru vložile posebno načelno izjavo, iz katere izhaja, da se deželni zbor zaveda svoje dolžnosti, uresničiti voljo ljudstva, ki je bila izražena na zadnjih volitvah. Z drugimi besedami, pripravi pogoje za združitev odnosno priključitev Posarja k Nemčiji. To naj bi se izvedlo na podlagi naslednjih načel: 1. Posarje je sestavni del Nemčije in bi morala biti politična združitev izvedena čim prej. 2. Politični združitvi Posarja z Nemčijo mora slediti vključitev v nemško carinsko in valutno področje. 3. Tekom prehodne dobe naj bi bilo posarsko gospodarstvo izločeno iz francoskega carinskega in valutnega področja, kar pa za gospodarstvo in socialno oskrbo ne sme pomeniti nobene škode. 4. Obstoječe trgovinske in gospodarske zveze med Posarjem in Francijo naj se ohranijo in nadaljujejo v okviru pogodb, sklenjenih med nemško in francosko vlado.

Stranka bivšega francosko usmerjenega ministrskega predsednika Hoffmanna je prav tako vložila predlog, ki vsebuje združitev Posarja z Nemčijo, se pa v toliko razlikuje od predloga pronemških strank, da polaga posebno važnost na upoštevanje dosedanjih gospodarskih sporazumov med Posarjem in Francijo.

Akcija posarskega deželnega zbora za združitev Posarja z Nemčijo je, kakor je bilo pričakovati, naletela na francoski strani na precej ostro odklonitev. V Parizu se sklicujejo na sporazum, ki sta ga o tem vprašanju sklenila koncem zadnjega leta zapadnonemški kancler Adenauer in takratni francoski zunanji minister Pinay. V Bonnu pa poudarjajo, da je rešitev posarskega vprašanja v smislu plebiscita razumljivo stvar francosko-nemških pogajanj.

Eisenhower zavrnil Bulganinov predlog

Zadnji teden je poslal ministrski predsednik Sovjetske zveze maršal Bulganin osebno poslanico predsedniku Združenih držav Amerike Eisenhowerju, v kateri je podal nekatere predloge za ureditev medsebojnih stikov. Največjega pomena v tej poslanici je bil nedvomno predlog za sklenitev pogodbe o prijateljstvu med SZ in ZDA, ki predvideva sodelovanje na podlagi enakopravnosti, medsebojnega spoštovanja državne suverenosti ter nevmešavanja v notranje zadeve, kakor tudi ureditev mednarodnih sporov z izključno mirnimi sredstvi ter v duhu listine OZN.

Vest o Bulganinovi poslanici je razumljivo vzbudila velikansko zanimanje, hkrati pa tudi ugibanje o odgovoru, ki ga bo dal Eisenhower. Na ta odgovor tudi ni bilo treba predolgo čakati in izpadel je približno tako, kot je bilo pričakovati. Eisenhower je v poslanici Bulganinu namreč odgovoril, da sta obe državi kot podpisnici listine OZN že tako dolžni spoštovati pravice narodov do samoodločbe in si prizadevati za mirno reševanje sporov. Podvomil je v koristnost pogajanj za sklenitev dvostranske pogodbe med ZDA in SZ in izrazil mnenje, da bi iskanje novih sporazumov lahko škodovalo stvari miru, ker »bi povzročilo iluzijo, da se lahko s potezo peresa dosežejo rezultati, ki jih bo dejansko možno doseči le s spremembo duha«.

Odmevi na Eisenhowerjevo zavrnitev Bulganinovega predloga so zelo različni in izražajo na Zapadu gotovo zadovoljstvo, medtem ko je mnenje na Vzhodu dobro izrazil sovjetski zunanji minister Molotov, ko je dejal: »Ne morem razumeti, kako je možno odkloniti sporazum o prijateljstvu!«

Zapadne velesile so si v zvezi z izmenjavo poslanic med Bulganinom in Eisenhowerjem edine zlasti v mnenju, da pomeni Bulganinova ponudba nevarnost za enotnost Zapada, ker je prišla prav v trenutku, ko so bili pred vratmi anglo-ameriški razgovori. Zato je razumljivo, da so nad Eisenhowerjevim odklonilnim odgovorom najbolj navdušeni Angleži, ki so se bali, da bi v okviru morebitne ameriško-sovjetske pogodbe lahko reševali mednarodna vprašanja brez Velike Britanije. Zdaj pa da je odpravljena nevarnost nesoglasij in nasprotij med zapadnimi zavezniki, ko je Eisenhower »jasno pokazal, da ostaja Amerika zvesta svojim zaveznikom v Atlantskem paktu«.

Tragedija dveh jugoslovanskih planincev v stenah Košute

Vzgledna pomoč koroških reševalcev — Politične hijene brez čuta človečanske pietete

Severne zaledenele stene Košute v ozadju Sel so bile konec minulega tedna prizorišče težke nesreče, ki je zahtevala tragično smrt mladega študenta tehnike, 21 letnega Mihajla Pavloviča iz Beograda, dočim so njegovemu prav tako mlademu tovarišu Predragu Periču, ki je moral prebiti dva dni in dve noči brez pomoči v skalnatih previsih, popolnoma izčrpanemu in ozeblemu še v zadnjem trenutku rešili življenje.

Oba jugoslovanska turista sta se dobro opremljena v zadnjih tednih uspešno in brez vsake nezgode povzpela že na več visokih vrhov v Karavankah, pri vzponu na Košuto pa ju je doletela nesreča. Pavlovič je zašel predaleč na s snegom zameteni rob grebena in je strmoglavil blizu 600 metrov globoko v prepad na avstrijskem ozemlju, kjer je obležal z razbito lobanjo. Perič mu je hotel priti na pomoč, a mu je po 180 metrih plezanja po steni v globino na previsni skali spodrsnilo, vendar se je grede še toliko ujel, da ni padel v prepad, marveč je obležal v skalni razpoki, iz katere pa se sam ni mogel več rešiti.

Na jugoslovanski strani njegovih klicev na pomoč globoko iz stene na avstrijskem ozemlju nihče ni mogel slišati, k sreči pa jih je slišala avstrijska carinska patrola, ki je prvi dan skupno z dvema orožnikoma iz Bajdiš našla samo smrtno ponesrečenega Pavloviča. Šele drugi dan je skupina orožnikov-alpincev in gorskih reševalcev iz Borovelj po težkem večurnem napornem vzponu preko Velikega vrha dospela na greben Košute in se tam srečala s patrolo treh jugoslovanskih graničarjev, ki so po sledeh opazili, da se je morala zgoditi nesreča in so bili pravkar na poti, da bi poklicali gorsko reševalno službo iz Tržiča. S požrtvovalnimi, nad pet ur trajajočimi napori je reševalni ekipi s pomočjo vrvi in vse potrebne opreme uspelo rešiti ponesrečenega Periča še živega iz skoro brezupnega položaja in ga prenesti do koče na Kofcah, kamor je medtem tudi že prispela skupina jugoslovanskih gorskih reševalcev. Na povratku preko Sv. Ane so se jugoslovanski organi prisrčno zahvalili Avstrijcem za nesebično pomoč in jim dali na razpolago vozilo za povratek do meje na Ljubelju.

Jugoslovanski konzulat v Celovcu se je pismeno zahvalil koroški gorski reševalni službi in orožniški komandi za zgledno reševalno pomoč in jo s priznanjem označil kot dejanje mednarodne gorske vzajemnosti in človečanske pripravljenosti za pomoč, s katero so boroveljski reševalci skupno z avstrijskimi orožniki in jugoslovanskimi graničarji rešili mlado, nadepolno življenje, pri čemer meja in razlike v narodnosti med ponesrečenim in reševalci niso bile ovira.

Toliko bolj nečloveški obraz pa so pokazali tisti poklicni hujskači v uredništvih dveh koroških klerikalnih listov, ki so iz mržnje in sovraštva do sosedne države tudi pretresljivo nesrečo v Košuti zlorabili za svoje umazane politične cilje. Ker so poveličevali politično senzacijo, so skušali nesrečo dveh mladih jugoslovanskih planincev pretvoriti v »tragedijo beguncev« ter na najbolj brezvestni in prostaški način oblatili sosedno deželo. Od tako skrajno pokvarjenih in amoralnih ljudi, ki iz naravnost kriminalne težnje po izkoriščanju sleherne priložnosti za zastruplanje odnosov med ljudmi, sosednimi narodi in državami celo spričo smrti in trpljenja sočloveka pozabljajo na osnovne dolžnosti človečanske pietete, se tudi bralci teh listov, o tem smo prepričani, z gnusom distancirajo in jih vsa poštena koroška javnost, ki jo je gorska nesreča v stenah Košute globoko pretresla, odločno obsoja.

Za novo ceno mleka so se začeli pogajati

Med neodložljiva vprašanja, ki jih bo treba čimprej rešiti, spada vprašanje cene mleka. Nihče ne oporeka, da je sedanja cena, ki jo dobiva kmečki producent za mleko prenizka, ker ne krije proizvodnih in delovnih stroškov in da je zato zahteva po zvišanju cene upravičena in utemeljena. Vprašanje je predvsem, v čigavo breme naj bi šlo potrebno povišanje cene. Tozadevno pa imata obe vodilni vladni stranki, ki se bosta morali konec konca o tem le sporazumeti, bistveno nasprotne poglede.

Ljudska stranka kot predstavnica industrije, trgovine in veleposesti bi breme povišanja najraji prevalila na ramena množice delovnih ljudi, ki morajo mleko kupovati, da bi na ta način ohranila in po možnosti še povečala profite mlekarn in ostale mlečne predelovalne industrije.

Socialistična stranka se seve protivi proti temu, da bi podražitev, ki naj bi res koristila kmečkim proizvajalcem, prizadela konsumente in pustila nedotaknjene dobičke posredovalnih obratov. Tega mnenja je tudi večina konsumentov, končno pa tudi srednji in mali kmetje, ki so, v primeri z veleposestniki, kot producenti in prodajalci mleka v večini in se tudi zavedajo, da bi povišanje konsumne cene lahko imelo tudi zanje kvarne posledice, ker bi bila prizadeta in zmanjšana kupna moč potrošnikov.

Minuli torek so se pod predsedstvom zveznega kanclerja Raaba sestali predstavniki obeh vladnih strank in sindikalne zveze na tozadevne razgovore. Da bi premostili nasprotujoča si gledišča, so zastopniki socialistov predlagali, da bi uvedli na eksport lesa posebno davčno dajatev, iz katere bi bilo mogoče kriti izdatke za zvišanje cene mleka, ne da bi pri tem nastala za konsumente nova bremena. V lesnem sektorju se je nakopičilo v zadnjih letih toliko bogastva, da bi bili producenti mleka, mlekarne in konsumenti v obliki prispojbine na izvoz lesa vsaj v skromni meri lahko deležni dobička, ki ga dosegajo lesni izvozniki.

Kakor poroča Socialistična korespondenca, pa so zastopniki Ljudske stranke ta predlog zavrnili in predlagali zvišanje konsumne cene za 20 do 28 grošev pri litru mleka, kar bi pomenilo letno obremenitev potrošnikov za 260 milijonov. Razen tega so zahtevali še zvišanje državnega dodatka s 1. marcem, za kar bi bilo potrebnih še letos 300 milijonov, za katerih kritje naj bi se po predlogu Ljudske stranke skrčili izdatki kmetijskega ministrstva za 100 milijonov ter izdatki za investicije na drugih področjih, zlasti pri železnici in pošti za 200 milijonov.

Zaenkrat so razgovori obtičali v slepi ulici predlogov in protipredlogov brez vidnega znamenja za medsebojno popuščanje. Predstavniki Socialistične stranke in sindikalne zveze so se glede zahtev Ljudske stranke omejili le na izjavo, da jih bodo sporočili svojim pristojnim forumom. Tem bolj informativnim razgovorom pa bodo verjetno še v tem tednu sledila nadaljnja obvezna pogajanja.

Zaskrbljenost glede slovenskega šolstva v Italiji

Med Slovenci na Tržaškem in Goriškem so vzbudile zaskrbljenost vesti, da vsebuje osnutek zakona za slovenske šole na tem področju več določb, ki se ne skladajo z italijansko ustavo in mirovno pogodbo, zlasti pa niso v skladu z določbami narodnostnega štatuta londonskega sporazuma. Osnutek omenjenega zakona, ki sicer še ni bil objavljen, namreč predvideva, da bi moral vložiti posebno prošnjo, kdor bo hotel vpisati svojega otroka v slovensko šolo, te prošnje bi pregledovala posebna mešana komisija, ki bi imela nalogo ugotoviti, ali gre za otroke s slovenskim materinskim jezikom, sprejem v slovenske šole pa bi bil mogoč samo za slovenske otroke, ki imajo italijansko državljanstvo.

Slovenska gospodarsko-kulturna zveza v Trstu, ki je v začetku letošnjega leta predložila ministru za javno šolstvo Rossiju obširno in izčrpno spomenico s podrobnimi predlogi za bodočo ureditev slovenskega šolstva, je v zvezi z vestmi o omenjenih določbah v osnutku zakona za slovenske šole poslala ministru za javno šolstvo pismo z opozorilom na resne posledice, ki bi jih uveljavljanje podobnih določb povzročilo med slovenskim prebivalstvom na Tržaškem. V pismu je poudarjeno, da bi uzakonitev takih določil pomenila grobo diskriminacijo slovenskega prebivalstva.

Tudi Slovenska kulturno-gospodarska zveza v Gorici je naslovila na ministrstvo za javno vzgojo v Rimu resolucijo s protestom proti zapostavljanju slovenskega šolstva na Goriškem in proti diskriminacijskim določbam v načrtu zakona o slovenskem šolstvu. Goriški Slovenci se ne morejo strinjati z neenakopravnim položajem in zahtevajo, da se čimprej na pravičen način reši vprašanje slovenskega šolstva in se odstranijo vse ovire, ki motijo miren razvoj Slovencev in Italijanov na tako važnem obmejnem področju, kjer je mir najbolj potreben.

Glede novega osnutka zakona o slovenskem šolstvu v Italiji je predstavnik jugoslovanskega zunanjega ministrstva na tiskovni konferenci v Beogradu poudaril, da smatra, da bi sprejetje takega zakona, ki bi vseboval diskriminacijske ukrepe proti slovenskemu prebivalstvu, nasprotovalo duhu in besedilu londonske spomenice in narodnostnemu statutu.

Sporazum o turističnih avtobusnih progah med Avstrijo in Jugoslavijo

Minuli torek prejšnjega tedna so končali na Bledu zasedanje posebnih delegacij Avstrije in Jugoslavije, kjer je bil dosežen sporazum o vzpostavitvi osmih medsebojnih avtobusnih linij. Sporazumeli so se o naslednjih progah: 1. Bled—Ljubelj—Celovec, 2. Lovran—Opatija—Reka—Ljubelj—Celovec — oziroma Podkoren—Beljak, 3. Portorož—Ljubljana—Jezersko (Podljubelj)—Celovec — oziroma Podkoren—Beljak, 4. Novi—Reka—Opatija—Ljubljana—Maribor—Graz, 5. Lovran—Opatija—Reka—Ljubljana—Maribor—Graz, 6. Portorož—Ljubljana—Maribor—Graz, 7. Zagreb—Varaždin—Radgona—Eisenstadt na Gradičanskem ter 8. Lovran—Reka—Zagreb—Graz—Dunaj.

Avtobusne zveze so sezonske ter bodo letos odprte od maja do oktobra. Z avstrijske strani bodo sodelovala avtobusna prevozniška podjetja zvezne poštne uprave in zveznih železnic, Austrobus iz Dunaja in Heuss iz Graza.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Avstrijski izvoz v Indijo narašča

V zadnjih letih se je avstrijski izvoz v Indijo močno povečal. Dočim je znašala njegova vrednost v letu 1953 107 milijonov šilingov, je v letu 1954 narasla na 190 milijonov, lansko leto pa je avstrijski izvoz v Indijo dosegel že vrednost 260 milijonov šilingov. Lanski izvoz strojev in prometnih sredstev Indiji se je v primerjavi s predlanskim letom povečal za 100 odstotkov na vrednost 150 milijonov šilingov.

Povečanje jugoslovanske industrijske proizvodnje

Po podatkih jugoslovanskega zavoda za statistiko se je industrijska proizvodnja v Jugoslaviji lani povečala za 16 odstotkov v primerjavi s predlanskim letom. S tem se je Jugoslavija uvrstila med tiste evropske dežele, ki so dosegle lani največje povečanje industrijske proizvodnje.

PO ŠIRNEM SVETU

New York. — »New York Times« poroča, da namerava ameriška vlada poslati svetovalca za razorožitvena vprašanja Harolda Stassena na tritedensko potovanje po deželah jugovzhodne Azije. Časnik pravi, da hoče in želi ameriška vlada po obisku sovjetskih državnikov v teh deželah na ta način potrditi svojo pripravljenost, doseči razorožitev kot poroštvo miru.

London. — Turška vlada je poslala britanski vladi spomenico, v kateri se je odločno izrekla proti temu, da bi otok Ciper prišel pod grško suverenost. Pri tem se sklicuje na pogodbo iz leta 1923, po kateri je odstopila Ciper Veliki Britaniji in bi ga bilo v primeru, če bi prenehala nad njim britanska suverenost, nujno vrniti spet Turčiji.

Tokio. — Japonski zunanji minister in ameriški poslanik sta podpisala sporazum, po katerem se Japonska obvezuje, da bo svojo oborožitev znatno pospešila, medtem ko bo na drugi strani Amerika za polovico znižala prispevek, ki ga mora Japonska plačevati za vzdrževanje ameriških čet na Japonskem. Ta prispevek pa bo popolnoma odpadel, ko bo japonska oborožitev dosegla dvakratni obseg sedanje.

Rim. — Iz protesta proti predvidenemu povečanju državnih izdatkov v proračunskem letu 1956/57 je dosedanji finančni minister Silvio Gava podal ostavko, ker proračun za te izdatke ne predvideva kritja. Posle ministra Gave bo verjetno prevzel minister za proračun Vanoni.

Bonn. — Predvidoma meseca marca bo obiskal Avstrijo zapadnonemški minister za gospodarstvo Erhard, ki bo ob tej priložnosti vodil razgovore o tekočih vprašanjih nemško-avstrijskega trgovinskega sodelovanja.

Köln. — Adenauer se zdaj zelo trudi, da bi čim prej prišlo do sprejetja novih vojaških zakonov, hkrati pa so v teku tudi prizadevanja proti zopetni oborožitvi Zapadne Nemčije. Tako so priredile pred nedavnim socialistične mladinske organizacije protivojaško demonstracijo pod geslom: vsakdo, ki dela za uvedbo vojaščine, pomaga pri pripravah za novo vojno!

Kopenhagen. — Severni svet, v katerem je zastopanih pet skandinavskih držav, je na svojem letošnjem zasedanju obravnaval vprašanja skandinavske carinske zveze, v katero bi bile najprej vključene Danska, Švedska in Norveška.

London. — Britanska vlada je sklenila, da bo dala navodila za motenje oddajanja atenskega radia, kateri da poziva ciprijske patriote na borbo proti angleškim tujcem. To je prvič v zgodovini, da se je britanska vlada odločila za tak korak in izgleda, da ji delajo oddaje grškega radia precejšnje preglavice.

London. — Biro socialistične Internacionale je sklenil, da bo imela Internacionala svoj prihodnji kongres leta 1957 na Dunaju. Nadalje se je biro bavil z dnevnim redom za zasedanje generalnega sveta Internacionale, ki bo marca v Zürichu. Po poročilih bo najvažnejša točka tega zasedanja vprašanje miru na Srednjem vzhodu, mnogo pomena pa pripisujejo tudi vprašanjem stikov s socialističnimi strankami v deželah vzhodne Evrope.

Dunaj. — Novi jugoslovanski veleposlanik in opolnomočeni minister na Dunaju dr. Radivoj Uvalič je začetkom tega tedna obiskal zunanjega ministra ing. Figla in mu izročil poverilno listino.

Praga. — Češkoslovaška vlada je podarila ministrskemu predsedniku Egipta Naseru dvomotorno letalo.

Seul. — Pred dnevi je bil v bližini svojega stanovanja umorjen šef južnokorejske tajne službe generalmajor Kim Čang Jung, ki je veljal za enega najbližjih sodelavcev in svetovalcev predsednika Južne Koreje Sing Man Rija.

Svet je slavil Mozarta

Prekleti teden je ves kulturni svet slavil 200-letnico rojstva velikega glasbenika Wolfganga Amadeusa Mozarta. V vseh kulturnih centrih sveta so bili prirejeni Mozartovi večeri in donele so melodije nepozabnega umetnika. Razumljivo je, da je bilo v Avstriji in posebno v Salzburgu, domovini Mozartovi, največ svečanosti. V Salzburg so iz vsega sveta prispeli kulturniki in glasbeniki, da bi v Mozartovem rojstnem mestu prisostvovali jubilejnim svečanostim. V Salzburgu so bile tudi oficielne avstrijske svečanosti, ki se jih je udeležila celotna vlada z zveznim predsednikom Theodor Körnerjem na čelu. Prisotni so bili tudi diplomatski zastopniki 23 držav. Svečanosti so bile v Domu slavnostnih iger. Okvir slavnosti so tvorile Mozartove melodije. Vrsto nagovorov pa je otvoril zvezni kancler.

V Mozartovi rojstni hiši je imel nagovor državni predsednik Theodor Körner, ki je med drugim dejal: Vse prekratko je bilo življenje, ki se je pričelo na tem mestu. To življenje je izpolnjevalo več skrbi kot veselja. Njegova usoda, sramotna usoda za njegove sodobnike, naj bi nas učila razumeti dolžnosti, ki jih ima svet do velikega umetnika. Gotovo, živel je v času, ko celo za genija niso veljale človečanske pravice, marveč je ponosni fevdalizem razlikoval samo med gospodo in hlapcem.

Dalje je poudaril: Ali napravimo mi vse, da bi pospešili vsak talent, ki se pojavi, ali smo prepričani, da ne delamo napak? V spominu na Mozartov žalostni konec si moramo obljubiti, da bomo pravični meceni, ker mecenstvo je postalo dolžnost vse javnosti.

Salzburg imenuje velikega genija za svojega sina in Avstrija je ponosna na to, da je bil Avstrijec, vendar so njegova nesmrtna dela last vsega sveta, ki ga je obogatil za mnogo ter tako postal nepozaben.

Na svečani seji mestnega občinskega sveta v Salzburgu je bilo zaslužnim kulturnikom in znanstvenim delavcem podeljenih več medail ustanove Mozarteum. Prirejen je bil tudi sprejem zastopnikov mednarodnega tiska. Svečanosti so bile tudi ob slavnostno razsvetljenem spomeniku, kjer so državniki in kulturniki položili vence, medtem ko so melodije iz Mozartove »Čarobne piščali« dajale svečan okvir spominski prireditvi.

Velikega umetnika pa ni slavil samo Salzburg, tudi ostala deželna glavna mesta niso zaostajala. V Celovcu je bilo več svečanosti. Kulturni referat koroške deželne vlade je priredil v srednji dvorani Doma glasbe komorni koncert z deli velikega mojstra. Celovško mestno gledališče pa je jubilej proslavilo z uprizoritvijo »Don Juana«. Ob tej priliki se je izkazalo tudi celovško učiteljišče, ki je priredilo javni nastop in povabilo številne častne goste. Ves program je bil skrbno pripravljen in podan.

Avstrija se bo velikega glasbenika spominjala vse leto na različnih proslavah. Vodilno vlogo bo imel vsekakor Salzburg, kjer so že vsako leto slavnostne igre, ki jih prireja ustanova Mozarteum in na katerih izvajajo dela iz obširnega Mozartovega glasbenega zaklada.

Orkester Mozarteuma bo v marcu pod vodstvom Ernesta Märzendorferja šel na prvo ameriško turnejo in bo nastopil v 40 mestih Združenih držav. Orkester bo sodeloval tudi na Mozartovih slavnostnih igrah, ki jih bo v aprilu priredila univerza Columbia v New Yorku.

Ob dvestoletnici Mozartovega rojstva so donele Mozartove melodije po vseh svetovnih odrih. Ljubljana se je spominu oddolžila z uprizoritvijo priljubljene opere »Figaro«, kateri je prisostvovalo občinstvo Ljubljane, ki je zelo tenkočutno za glasbo in se navdušuje za Mozartova dela.

Tudi v Sovjetski zvezi so bile številne svečanosti. V Moskvi so v Velikem teatru uprizorili »Figarovo svatbo«. Predstavi so prisostvovali vodilni politiki in kulturniki ter celotni diplomatski zbor v Moskvi. V Leningradu so uprizorili »Don Juana« ter večje število koncertov.

V Pragi so v operi počastili Mozartov spomin z uprizoritvijo »Don Juana«, in sicer na istem mestu kot že 29. oktobra 1787. leta.

Številne proslave po vsem svetu jasno kažejo, da je Mozart med narodi sveta silno priljubljen in da bo ostal priljubljen, dokler bo glasba ostala tolažnica človeških src.

Dunaj razstavlja v Ljubljani

V zameno za lanskoletno razstavo jugoslovanskih fresk na Dunaju je priredil dunajski Umetnostno-zgodovinski muzej v Beogradu razstavo beneškega renesančnega in baročnega slikarstva in plastike, ki je bila deležna že prej v raznih evropskih in ameriških mestih velikega zanimanja in občudovanja.

To razstavo prikazuje dunajski muzej sedaj tudi v prostorih Narodne galerije v Ljubljani. Na slovesni otvoritvi je o razstavljenih delih govoril direktor plastične zbirke Umetnostno-zgodovinskega muzeja na Dunaju dr. Thomas ter izrazil veselje nad prisrčnim sprejemom, ki ga razstava doživlja v Jugoslaviji in si jo je do sedaj ogledalo v Beogradu in Zagrebu že okrog 70 tisoč obiskovalcev. Avstrijski generalni konzul iz Zagreba dr. Krahl, ki je otvoril razstavo v Ljubljani, je izrazil zadovoljstvo nad vedno bolj živahnimi kulturnimi stiki med Avstrijo in Jugoslavijo, ki omogočajo tako velika kulturna doživetja, kot je bila razstava jugoslovanskih fresk na Dunaju in kot je sedanja avstrijska razstava benečanskih slikarjev v Jugoslaviji.

Proslave Heinejeve stoletnice

Zahodna in Vzhodna Nemčija se pripravljata, da bosta 17. februarja proslavili stoletnico smrti velikega pesnika »Mlade Nemčije« Heinricha Heineja. V Vzhodni Nemčiji pripravljajo svečane akademije, nove izdaje pesnikovih del in številna odkritja spominskih plošč, ki so jih nacisti hiteli odstranjevati že leta 1933. V pesnikovem rojstnem mestu pa bodo obnovili pesnikovo rojstno hišo, ki je bila v zadnji vojni močno poškodovana.

Kitajsko slikarstvo v petih stoletjih

V znanem premogokopnem in industriiskem mestu Gelsenkirchen na Westfalskem, kjer je bilo svojčas zaposlenih lepo število slovenskih rudarjev, se javnost močno zanima za slikarsko umetnost, kar pričajo mnogoštevilne umetniške razstave. Prireja jih Heimatmuseum Gelsenkirchen — Buer. Umetnostne prireditve si slede druga drugi in je videti, kako načrtno skrbijo za propagando umetnosti med ljudstvom.

Nedavno je bila v navedenem muzeju odprta izredno zanimiva razstava kitajskega slikarstva od leta 1500 pa do naših dni. Priredil jo je muzej za vzhodnoazijsko umetnost v Kölnu. Ta svetovno znani muzej je ustanovil raziskovalec Adolf Fischer, ki je mnogokrat prepotoval Kitajsko in zbiral umetnine. Vse svoje premoženje je izdal za zbirko kitajskih umetnin iz slikarstva in plastike. Pred smrtjo je vse svoje premoženje podaril mestu Kölnu pod pogojem, da dá muzeju primerno streho.

Razstavljenih je bilo 108 slik, izvršenih s tušem na svilo, na papir, na pahljače ali na liste za albume. Umetnine so bile razen nekaj del iz privatne lastnine večinoma iz kölnskega muzeja.

V stari Kitajski je med širi svobodne umetnosti spadalo poleg glasbe, pesništva in pisanja tudi slikarstvo. Vselej je bilo slikarstvo na Kitajskem res svoboden poklic, kolikor je šlo za resnično umetnost. Zato je gojilo slikarstvo le malo izbrancev. Med njimi so bili mandarini, generali, celo ministri — nekateri so zaradi lažjega izvrševanja svojega poklica zapustili svoje visoke položaje. Celo cesar Čien Lung (1711 — 1799) je sam slikal in se družil s slikarji in drugimi umetniki.

Zato ni čuda, da je bilo na Kitajskem tako malo resničnih umetnin, saj nihče ni slikal za plačilo ali po naročilu. Slike so ljudje dobili v darilo ali pa kvečjemu v zamenjavo. Za široko porabo so skrbeli izredno vešči kopisti, ki so obnavljali dragocene izvirnike. Kakor preprosti sobni pleskarji so tudi kopisti veljali za obrtnike.

Med slikami je največ pokrajinskih motivov, cvetličnih in živalskih — rekli bi — tihožitij. Skoraj vsaka slika ima daljšo ali krajšo legendo: stihe znanih pesnikov ali slikarjev samih, posvetila in izreke modrijanov. Pisava tvori vedno bistveni del celotne kompozicije.

Kitajsko slikarstvo kaže že v davni preteklosti izreden dar opazovanja, neposrednost in iskrenost podajanja, tesno povezanost z naravo in kar presenetljivo realistično poetičnost. Večina slik je služila za krasitev sten po sobah, druge so bile shranjene zvite v tulcih.

Nova abeceda za Kitajsko

Radio Peking je poročal, da je bilo načelno sklenjeno, da bodo kitajske znake za pisavo zamenjali z abecedo. Načrt za reformo kitajske pisave, ki ga je izdelala posebna komisija, bo objavljen in predložen posvetovalnemu zborovanju, ki ga mora odobriti. Na ta način je prišla Kitajska na pot zbližanja z Evropo tudi na tem področju. Dobila bo pisavo po evropskem sistemu. Različne težje glasove, ki jih ne bo mogoče označiti z enim samim znakom, pa bodo zapisali z več samoglasniki ali soglasniki.

Vsekakor bo reforma kitajske pisave velikega pomena, ker se bo Kitajska s tem mnogo bolj povezala z ostalim svetom, ki ima sistema izirano pisavo. Pisava bo enostavnejša in bolj razumljiva širšim plastem. Poleg tega se je bo tudi lažje priučiti, kar doslej ni bilo mogoče. Vprašanje pa je, v kolikih letih bo Kitajska razpolagala s knjigami in revijami z romanizirano pisavo. Domneva se, da bo leta 1958 prišlo do izdaje prvih knjig in revij v novi pisavi. Preden pa bo prišla nova pisava do polne veljave po vsej Kitajski, bo preteklo najmanj deset let.

Slovenske založbe bodo letos izdale . . .

Najobsežnejši program ima vsekakor »Državna založba Slovenije« (DZS). Omenili bi le izvirna dela. Največje zanimanje vlada za pet novih slovenskih romanov, ki jih je žirija na lanskoletnem natečaju priporočila za tisk. Dva romana sta napisala doslej popolnoma nepoznana avtorja Dane Debič: »Brez usmiljenja« in Manica Lobnik: »Gornikovi in čas«, medtem ko so avtorji ostalih treh Boris Pahor: »Srečanje s pomladjo«, Vitomil Zupan: »Vrata iz zameglenega mesta« in Alojz Rebula: »Babilon«. Literarni dogodek bo tudi najnovejše delo Cirila Kosmača, ki ga avtor končuje prav te dni. Naslov dela je: »Balada o piščali in oblaku«, obravnava pa vprašanja izdajstva v času narodnoosvobodilnega boja v Jugoslaviji.

Pri DZS pa bo izšel tudi drugi zvezek zbranih del Srečka Kosovela in bo s tem na razpolago celotno delo prerano umrlega pesnika. V načrtu so tudi monografije o vseh književnikih iz zbirke: Zbrana dela slovenskih klasikov. Kot prva bo izšla monografija o pesniku Josipu Murnu-Aleksandrovu. Izšel pa je že zvezek pokojnega Ivana Prijatelja: »Slovenska kulturno-politična in literarna zgodovina«. V pripravi so še trije zvezki. Izšla bo tudi »Zgodovina Ljubljane«, ki bo obsegala širi zvezke. Župančičeva dela pa bodo izšla v sedmih zvezkih. Dalje bo izdala DZS še razpravo dr. Dragotina Cvetka »Odmevi glasbene klasike pri Slovencih« in monografijo o slikarju Ivanu Groharju.

Kar zadeva prevode, naj omenimo le Božičeve »Kurlane«, ki so že v tisku; celotni ciklus »Glembajevih« Miroslava Krleže, Sijaričeve »Bihorce« in verjetno Siničev roman: »Brača i kumiri«.

Nekaj pomembnih del bo izdal tudi Slovenski knjižni zavod (SKZ). Med prvimi naj omenimo novi roman Miška Kranjca: »Svet gre z nami«, ki je tretji del njegovega ciklusa iz Prekmurja. Izšlo bo nekaj pesniških zbirk. Od prevodov pa je zlasti zanimiv prevod Byronove poezije.

Cankarjeva založba, ki se odlikuje po najodličnejši tehnični opremi knjig v Sloveniji, je doslej že izdala nekaj lepih knjig, v pripravi pa ima zbor esejističnih in kritičnih del Bratka Krefta, Mirana Jarca, Mateja Bora in Kumbatoviča. Od prevodov bo izšel »Goethejev razgovor z Eckermannom«, Lessingova »Hamburška dramaturgija« in Hausnerjeva »Socialna zgodovina likovne umetnosti in literature.«

»Slovenska Matica pripravlja Bevkov roman »Črna sraica«, ki obravnava probleme iz okupacije. Slovenska Matica bo izdala tudi »Zgodovino slovenske književnosti«, ki jo pišejo člani slavističnega društva in bo izšla v treh zvezkih. Ta zgodovina bo doslej najobsežnejše delo te vrste v Sloveniji. SM bo objavila tudi Platonovo trilogijo: »Poslednji Sokratovi dnevi«. V pripravi je tudi Dantejev »Pekel« v prevodu Cirila Zlobca.

Mladinska knjiga bo v kratkem izdala Seliškarjevo delo »Ladja brez posadke«, ki obravnava življenje na morju. Seliškar jo je napisal po pripovedovanjih kapitana ladje »Hrvatska«, s katerim je vodil dolge razgovore, ko se je na tej ladji vračal iz Amerike.

Maksim Gorki: Spomini na sodobnike

Že pred nekaj leti je v Sloveniji izšla v Vidmarjevem prevodu knjižica »Maksim Gorki: Spomini na pisatelja Leva Tolstoja«. Že takrat je prevod vzbudil pozornost med slovenskimi čitatelji in marsikomu je bilo žal, da prevajalec in založba nista izdala »Spominov na sodobnike« v celoti.

To željo slovenskih čitateljev pa je izpolnila Cankarjeva založba v Ljubljani, ki je pred kratkim izdala Gorkega »Spomine na sodobnike« v celoti. Poleg spisa o Tolstoju so v knjigi zbrani tudi Gorkega spomini na Tolstojevo ženo Sofjo Andrejevno, ki ni bila priljubljena in je po moževi smrti postala prava tarča za obrekovalce. Po njeni smrti se je obrekovanje Tolstoja in njegove žene še povečalo. Tolstoj je imel mnogo nasprotnikov. Gorki v svojih spominih nastopi kot branilec Tolstojeve družine in tako osvetli del družinskega življenja velikega pisatelja.

Zapiski o Andrejevu, Bloku in Jesenjinu so pravzaprav le beležke o ruski moderni, katero je realist Gorki spremljal z zanimanjem, navdušenjem in kritičnim razumevanjem. Spomini na te sodobnike, ki so potovali kot pravi brezdomci po vsej Evropi, so morda najvernejša podoba stremljenja tedanje mlade generacije v ruski literaturi.

Nič manj zanimive, a prav tako polne presenetljivih opazovanj so beležke o Vladimiru Korolenku, ruskem pisatelju, ki je odločilno posegel v življenje Gorkega s tem, da ga je pridobil za sodelovanje v reviji »Rusko bogastvo«, kjer se je Gorki prvič lotil pisanja obsežnejših tekstov, ki so mu prinesli tudi prvo slavo.

Središče knjige pa predstavljajo eseji o Tolstoju, Leninu in Čehovu. Kljub številnim znanstvenim razpravam o dveh najpomembnejših ustvarjalcih ruskega realizma so morda prav zapiski Gorkega ključ k razumevanju njunega ustvarjanja. Opisuje zelo skopo, a vendar razumljivo, da včasih že ena beseda pove več od najsodobnejše analize.

Knjigo je poslovenil Josip Vidmar. Tako smo v slovenskem prevodu dobili eno najbolj pomembnih knjig evropske memoarske literature, obenem pa tudi najlepše napisano knjigo Maksima Gorkega.

Cankarjeva založba v Ljubljani pa je izdala tudi **osmo knjigo Izbranega dela Ivana Cankarja.** S to knjigo je končan izbor iz Cankarjeve pripovedne proze. Osmi zvezek obsega predvsem dve zbirki: **»Moja njiva«** in **»Podobe iz sanj«.** Knjigo je uredil in opombe napisal prof. Boris Merhar.

Obe knjigi lahko naročite preko »Naše knjige« v Celovcu, Wulfengasse 15.

Naša pesem je spet navduševala

Naša pesem, narodna last in umetnina koroških Slovencev, vedra in nežna, šegava in ganljiva, je minulo nedeljo spet navduševal množico ljudi v lepem predelu Podjune, v njihi domači vasi v Št. Primožu. Vaščani in gostje iz bližnjih in daljnih naselij so do zadnjega kotička napolnili dvorano pri Voglu. Prihiteli so, ker so želeli biti spet enkrat deležni užitka ob poslušanju naše vedno lepe pesmi.

Št. Primož v Podjuni — na levi gostilna pri Voglu, kjer so ljubitelji naše narodne pesmi napolnili dvorano.

V dvorani je bilo kakor v svetišču, ko so pozorni obrazi kmečkih mater in očetov, delavcev in mladine težko čakali, da se je pričel razvijati spored. Ko se je dvignil zastor, so najprej nastopili šentvidski pevci pod vodstvom svojega požrtvovalnega pevovodje Hanzija Kežarja. Začetek je bil dober, zbor je pel brezhibno, ljudje so bili zadovoljni in že se je pričelo navdušenje.

In ko so pričeli združeni podjunski zbori iz pliberške okolice, iz Železne Kaple ter domači šentvidski v močnem izvežbanem zboru sipati v dvorano izbor naših narodnih pesmi, se je navdušenje stopnjevalo od pesmi do pesmi. Vse pesmi, o samevajočem samcu v šmihelski kajžici, lepih Horjančicah, pri kateri so pevci posrečeno spremenili Horjančice v Šentvidčanke, pesem o kmetu, ki »z nobenim purgarjem ne tavša«, o lepem Šimanu ter o otroku, ki je prijokal na svet, in številne druge, so izzvale viharen aplavz in prekipevajoče odobravanje. To dejstvo je značilno za značaj Podjunčanov, ki navadno sprejemajo toplo in osvajajočo ubrano melodijo bolj mirno in z globokim notranjim zadoščenjem. Pesje na visoki ravni, kajti vsi, ki se na lepo petje kaj spoznajo, so bili polni pohvale in priznanja, pa je izzvalo spontano in vzhičeno pritrjevanje.

Tako je trajalo vse do konca sporeda, ko so doneli v dvorano mehki glasovi, zapeti pristno, čustveno in vroče. Le malokdaj se je primerilo, da bi po končanem sporedu noben človek v dvorani ne hotel vstati in oditi, temveč dvorana je še in še zahrumela v burni zahtevi po dodatkih. Pevci so vzhičeni publiki morali ustreči, kar so zadovoljni zaradi vidnega uspeha tudi radi storili.

Z veseljem lahko trdimo, da je bilo minulo nedeljsko popoldne v Št. Primožu izpolnjeno s plemenitim in lepim kulturnim užitkom, ki so ga posredovali domači kmečki in delavski fantje, izvežbani v okviru slovenskih prosvetnih društev od svojih sposobnih in prizadevnih pevovodij. Spoznali smo, da se nahajajo v zborih odlični talenti z lepim glasom in gojenim jezikom.

Spet je naša globoko zakoreninjena domača narodna pesem doprinesla tudi delček k velikemu prizadevanju, ki je lastno vsem dobrohotnim ljudem ob skupnem uživanju umetnosti, ki govori vsem umljiv jezik. Kakor mora biti pesem harmonično uglašena in ubrano zapeta, tako naj vladajo med vsemi ljudmi harmonija in soglasje, lepo medsebojno sožitje, medsebojno spoštovanje in narodnostna strpnost. Ko bomo to dosegli tudi v tem predelu Koroške, potem bo lepše med nami.

Lepi uspeh pevskega koncerta v Št. Primožu v Podjuni je za pevske zbore lepo plačilo in prijetno zadoščenje ter močna pobuda za nadaljnje gojenje te vrste kulture na področju naše prosvete.

Posnetek s koncerta v celovškem radiu

Minuli torek je celovški radio oddajal posnetke s pevskega koncerta združenih podjunskih pevskih zborov v Št. Primožu v Podjuni.

Ob tej priložnosti je centralni pevovodja Slovenske prosvetne zveze Pavle Kernjak, ki je priredil in uglasbil številne koroške narodne pesmi, naslovil čestitke na podjunske pevske zbore in pravi med drugim: Iskreno čestitam! Dobro ste izkoristili čas priprave za turnejo na Slovensko Štajersko. Štajerci sami so mi zagotavljali, da je gostovanje lepo uspelo. Prav posebno pa je razveseljivo, da prirejate uspele koncerte v domačih krajih, za kar vam je in bo ljudstvo gotovo hvaležno. Ko iskreno čestitam vsem pevcem, čestitam še posebno požrtvovalnim pevovodjem Foltiju Harmanu, Hanziju Kežarju in Vladimirju Prušniku!

Obvestilo partizanskim invalidom

Obveščamo partizanske invalide, ki se oglašajo v zadevah svoje invalidnine v naši pisarni v Celovcu, Gasometergasse 10, da jih more zaradi opnik Invalidske komisije odslej naprej sprejemati samo vsak četrtek v tednu. Druge dneve v tednu bi se zaradi odsotnosti zastopnika oglašali zastonj. Določitev, da je uradni dan za partizanske invalide samo v četrtkih, je začasna in velja do preklica.

Zveza koroških partizanov

Celovec

Celovški prijavni urad zaznamuje 66 445 prebivalcev, ki stanujejo v mestu. Med temi prebivalci je 4108 inozemcev, in sicer 552 iz Zapadne Nemčije, 525 tako imenovanih »Volksdeutsche«, 484 Jugoslovanov in 130 Italijanov. Ostali inozemci stanujejo v barakah. Tujcev je bilo minulo leto prijavljenih 132 327, med temi 73 150 Avstrijcev in 31 027 inozemcev. V gostinskih podjetjih je prenočevalo 104 177, v mladinskih prenočiščih 12 174, v campingih 6976 in drugih masovnih prenočiščih 19 000 oseb.

Prometnih nesreč se je v letu 1955 primerilo na področju glavnega mesta 1455, pri katerih se je 24 oseb smrtno ponesrečilo. Število smrtnih žrtev prometnih nesreč je za 15 oseb višje, kakor predpreteklo leto. Težko ranjenih je bilo lani pri prometnih nezgodah 245, lažje poškodovanih pa 547. Težka materialna škoda je nastala v 382-tih primerih, manjša pa v 906-tih. V 37-ih primerih so ugotovili kot vzrok nesreče pijanost šoferjev.

Motornih vozil zaznamujejo v Celovcu 7218 nasproti 6005 v predpreteklem letu. Za dovoljenje za vožnjo je zaprosilo 1976 oseb.

Velikovec

Zelo čuden način zadržanja si je dovolil neki motociklist iz bistriške občine, ko se je v nedeljo ponoči z motornim kolesom vozil iz Velikovca v smeri proti domu. Na spremnem sedežu je sedel še neki sopotnik. Pri dravskem mostu Velikovec-Sinča ves pa je s kolesom zašel s ceste in strmoglavil v štiri metre globok jarek. Njegov sopotnik je obležal z zlomljeno nogo, sam pa se je kakih 20 metrov od kraja nesreče vlegel in mirne duše zaspal. Za ponesrečenca se ni nič najmanj ni zmenil in šele po pol drugi uri so ga našli pasanti, ki so slučajno prišli mimo, ter mu nudili prvo pomoč in nemudoma obvestili reševalno službo in orožništvo.

Smarjeta nad Pliberkom

Prisrčen družinski dogodek so minulo nedeljo praznovali v znani gostoljubni Kolenikovi družini v Šmarjeti. Mlada žena-gospodinja je podarila mlademu možu-gospodarju sinčka-dvojčka, katerima so izbrali imena po starih očeh ter je eden Lipej, drugi pa Foltej. Želimo, da bi mlada Šmarječana krepko rasla ter se razvijala po vzorih, ki so Kolenikovi družini lastni že od nekdaj!

Pokrče

Minuli ponedeljek je okoli 3. ure zjutraj v gospodarskem poslopju pri p. d. Kravleju v Pokrčah izbruhnil požar. Požarni brambi, domača in iz Grabštanja, sta mogli zaradi pomanjkanja vode obvarovati samo sosedne objekte. Kravlejevo gospodarsko poslopje pa je zgorelo z vsem gospodarskim orodjem in zalogami krme. Domačim in sosedom se je vsaj posrečilo, da so rešili živino. Nastalo škodo cenijo na okoli 250.000 šilingov.

Težko ponešrečenega so pobrali

Minulo soboto je imel znani traktorist in voznik drugih motornih vozil Pepi Štefan iz Libuč težko prometno nesrečo. S svojim motornim kolesom se je peljal na cesti v smeri proti Dobrli vesi. Vsakdo ve, da 22-letni šofer dobro obvlada motorna vozila, zato je nerazumljivo, kako mu je moglo na dobri cesti, skoraj suhi in brez ledu, spodleteti, da je v bližini Belovč z vso brzino treščil v telefonski drog. Na veliko čudo je nesrečni fant odnesel vsaj življenje, ker kolo je bilo popolnoma razbito, sam pa je obležal nezavesten, kakršnega so kmalu nato našli pasanti. Ugotovili so, da je Pepi zadobil težke notranje poškodbe in si je zlomil desno roko. Došli zdravnik iz Dobrle vesi je po prvi pomoči takoj odredil, da so ponesrečenega prepeljali z rešilnim avtom v bolnišnico v Celovec. Želimo Pepiju, da bi ga zdravniki — strokovnjaki čim prej ozdravili in spet postavili na noge.

Ali bo zima zamujeno nadoknadila?

Stari očanci so dejali »gospod in pa zima ne ‚šenkata'«. Nekako tako je bilo tudi letos. Navajeni milega vremena, ki je trajalo vse do konca januarja, nas je mraz, ki je nastopil v začetku tedna, precej neprijetno prizadejal. Pravzaprav pa doslej še ni bilo tako hudo, saj so zaznamovali v Celovcu le nekaj nad 12 stopinj pod ničlo.

Iz mnogih drugih evropskih krajev pa javljajo val hudega mraza. V Zapadni Nemčiji so našteli 20 stopinj minusa, na Poljskem do 30, v Moskvi celo do 59 in na Laponskem do 46 stopinj. Na Srednjem Švedskem so zaznamovali 20 in v Stockholmu 19 stopinj pod ničlo. Na Tirolskem je padlo nad meter novega snega.

Janka Pavla smo položili k zadnjemu počitku

V šestindesetem letu svoje starosti je preminul znani in ugledni kmet in trgovec Janko Pavl v Rožeku. Podvreči se je moral operaciji, toda je žal ni prestal. Ko je pokojni bil položen na mrtvaškem odru pod domačo streho, so prihajali številni ljudje, da so mu izkazali čast in spoštovanje ter se poslavljali od njega. Obenem pa so izražali srčno sožalje težko prizadetim žalostnim svojcem rajnega.

Pokojni Janko Pavl je bil doma iz Rutarjeve družine v sosednih Dolinčičah. V svoji rojstni hiši je že črpal lastnosti značajnega slovenskega človeka, ideale, ki jim je ostal zvest vse življenje. Poleg dela in skrbi za gospodarstvo in trgovino je vedno našel tudi čas in pogum, da je neustrašeno branil ter se prizadeval za pravice in koristi koroških Slovencev. Moža korenjaka so leta 1920 narodni nestrpneži zavlekli tudi v internacijo v Litzlhof. Poleg mnoge druge dejavnosti se je pokojni močno prizadeval za utrditev našega zadružništva.

Minuli torek pa smo pokojnega Janka Pavla ob zelo številni udeležbi žalnih gostov spremili na njegovi zadnji počitek k trajnemu počitku. Kljub viharnemu zimskemu vremenu je številna množica prisostvovala pogrebnim svečanostim, kar prav tako govori, kako je bil pokojni spoštovan in priljubljen. Žalostnim svojcem naše globoko sožalje!

Na Prevaljah je preminul Jože Vajncerl

V častnem pogrebnem sprevodu so v nedeljo, dne 22. januarja t. l., zanesli k zadnjemu počitku Jožeta Vajncerla na Prevaljah.

Pokojni Jože Vajncerl je mnogim koroškim Slovencem starejše generacije v dobrem spominu. Pred prvo svetovno vojno se je marljivo in zavestno udeleževal v koroškem prosvetnem življenju. Bil je tajnik takratne prosvetne organizacije. Pri mnogih izobraževalnih društvih je bil soustanovitelj in je nastopal kot spreten ljudski govornik. Na Koroško je prišel kot mizarski pomočnik iz Savinjske doline na Štajerskem in se je kmalu vživel v stremljenje in prizadevanje koroških Slovencev. Kot prosvetni organizator je često prepotoval vse kraje od Zilje do Dravograda. Povsod so ga imeli radi in ga z veseljem sprejemali v svojo sredo.

Prav posebno pa je pokojni Vajncerl poznan v pliberškem predelu, kjer je deloval po prvi svetovni vojni do plebiscita. V svoji mali trgovinici je prodajal knjige in časopise. Stike z zamejskimi rojaki je ohranil tudi pozneje, ko se je nastanil na Prevaljah. Vedno je bil vesel, kadar je zvedel, da je kdor koli iz teh krajev prišel na Prevalje. Vsakega je z velikim veseljem sprejel in bil poln uslužnosti do njega. Na Prevaljah se je skromno preživljal, dokler ni končno prejemal zasluženo pokojnino. V svojem kiosku je prodajal časopise in revije, med temi tudi naš »Slovenski vestnik« in vedno zagotavljal, da ga ljudje, ki se zanimajo za dogodke na Koroškem, radi kupujejo in berejo.

Predpreteklo nedeljo pa je v svoji ljubljeni koroški zemlji našel svoj zadnji počitek, kjer naj si od viharjev in pretresljajev prepolnega življenja spočije v miru!

Obirčani vabijo:

»Smeh in smeh pri vseh ljudeh . . . , ki bodo prišli na

pustno prireditev

ki bo v nedeljo, dne 5. februarja 1956 v Železni Kapli (farna dvorana). Vabljeni od blizu in daleč - igrali bodo Obirčani!«

Rahli potresni sunki na Koroškem

Centralni zavod za meteorologijo in geodinamiko javlja, da so v torek nekoliko po tretji uri zjutraj ugotovili na Koroškem, predvsem na področju Velikovca, Celovca, Vrbe in Beljaka rahle potresne sunke. Seizmografi so na Dunaju potresne sunke tudi zaznamovali. Centralni zavod na Dunaju prosi, naj povsod kjer so začutili potresne sunke javijo svoja opazovanja na: Zentralanstalt für Meteorologie und Geodynamik, Wien XIX, Hohe Warte 38. (Meteorologija je znanost o pojavih v zraku in se bavi z vremenoslovjem; geodinamika se ukvarja s spremembami kamenja, ki nastajajo z delovanjem raznih sil; seizmografi so naprave za opazovanje potresov.)

Močnejše potresne sunke so ugotovili v Trstu in v nekaterih predelih Jugoslavije. Človeških žrtev ni bilo, pač pa zaznamujejo ponekod materialno škodo.

Popravek: V našem opozorilu bralcem v Rožu v zadnji številki bi se moralo pravilno glasiti, da je v znanih trgovinah v Borovljah v času od 28. januarja do 18. februarja velika zimska odprodaja in »Beli teden«.

KOLEDAR

Petek, 3. februar: Blaž
Sobota, 4. februar: Andrej
Nedelja, 5. februar: Agata
Ponedeljek, 6. februar: Doroteja
Torek, 7. februar: Romuald
Sreda, 8. februar: Janez
Četrtek, 9. februar: Apolonija

Volk in kozel

Med strmimi skalami se je valil v dolino širok in deroč potok. Voda je erozvočno šumela in se odbijala od skal. Na desnem bregu potoka se je pasel kozel, ki je ušel pastirčku z doma. Prav prijetno se je počutil in si mislil, kako je lepa prostost, ker lahko gre kamor hoče in zoblje pač to, kar mu diši in nihče ga ne goni sem ter tja.

Nenadoma se ozre in, oj, groza! Na levi strani potoka je zagledal volka, ki je prežal nanj in meril potok. Kozlu se je začela ježiti dlaka in udje so mu otrpnili kot bi bil prikovan k zemlji. Ves se je tresel kot šiba na veru ter se kesal zaradi pobega z doma, kjer bi bil na varnem. »Zdaj, zdaj bo volk skočil čez potok in meni bo odbila zadnja ura,« je govoril obupani kozel sam s seboj.

Volk pa je medtem meril širino potoka in na vse načine preudarjal. Ugotovil je, da je potok preširok, brv pa se mu je tudi zdela že slaba, poleg tega pa mu je v stegnu še tičala svinčenka, ki ga je pri njegovih drznostih precej močno ovirala. Skoka preko potoka ni tvegal.

Kozel je spoznal, da se volk nahaja v težkem položaju. Postal je pogumen in celo predrzen. Dejal je: »Tega požeruha pa danes speljem še na led.« Res ga je pričel zbadati.

»Mek, mek, mek. Hej, bratec, požeruh! Kaj pa ti stikaš tod okrog? Ali si izgubil včerajšnji dan, ali pa bi rad lovil ribe? Za ribolov si prepočasen in lahko letiš za njimi do morja. Zakaj pa ne greš h konjedercu, tam dobiš dovolj pečenke, da ti ne bo krulilo po želodcu kot da bi nosil burjo s seboj?!« je prešerno govoril kozel.

»Molči, ti budalo kozlovsko! Ti mi ne uideš,« je srdito govoril volk, pri tem pa se je pognal v skok, hoteč preskočiti brv. Skok je bil prekratek in strmoglavil je skozi brv v deroči potok.

»Izvrstno se mi je posrečila nakana,« se je veselil kozel. »Zdaj pa po gornji brvi na ono stran, kjer se požeruh zaradi strmih skal ne more izkobacati in tam ga še malo podražim,« si je domislil kozel. Kozel je res hitel na drugo stran potoka in gledal, kje se bo volk zmotal iz vode. Videl je, kako ga je voda premetavala, za čas je zginil v valovih, se zopet pojavil. Končno se je le izkobacal, a kozel je zopet začel:

»Mek, mek. Hej, bratec, požeruh! Takšna hladna kopel se ti je prilegla, kajne? Plavati pa znaš bolje kot mornar, kar v skoku si drvel po vodi in rib tudi kljub temu nisi dobil. Smiliš se mi, zato ti dajem nasvet: Zdaj, ko si tako čist in okopan, prav lahko greš v mesto h konjedercu, kjer boš lahko prav poceni dobil kar celo konjsko mrho. Nažrl se boš lahko kar za mesec dni.«

Hudo razkačen je volk zarohnel: »Molči, mrcina, če te dobim, te bom premikastil tako, da ti bodo rebra šklepetala kot klopotača.«

»Vem, vem, bratec požeruh,« mu škodoželjno odvrne kozel, »danes si pač še prav potrebno razkačen, ker nisi imel lovske sreče. Hotel si dobiti kozlovske gnjati, ki pa ti je ušla. Ne morem drugega kot ti svetovati, da za danes obesiš želodec na sonce, da ga rjavina ne bo začela žreti in da ga ptice malo pokrnačijo.«

Volk se je ves raztrgan in moker kot miš zavlekel v hosto, kozel pa se je krohotal za njim, da sta se mu majala trebuh in kozlova brada.

Spisal Josip Podlesnik

Lojze Zupanc:

VRAŽJA PEČINA

V gorah med Lužami in Solčavo je nekoč prebival vrag, ki je v hostah podiral drevje in drva sredi mrzle zime, jih na kosmati grbi prenašal v zijalko, kjer je kuril ogenj in se grel.

Nekega dne pa je vraga srečal prebrisani drvar in se iz njega takole ponorčeval:

»Oj, vrag, pa si res bedak, da prenašaš drva na grbači, ko jih že vsak drvar po drčah vlači in vsak splavar prevaža po Savinji!«

»Drugače si ne znam pomagati,« je zajavkal vrag.

»Lahko te lažjega dela naučim!« se je drvar ponudil.

»Pa me nauči, da ne bom — tri sto strel! — toliko trpel!« je vrag zaklel.

»Nič lažjega kot to!« se je zasmejal prebrisani drvar. »Pojdiva v goro, kjer ti bom pokazal, kako se naredi sani — vlačulje za cepi!«

In odšla sta v zasneženo hosto nad pečino, ki se strmo dviga nad Savinjo. Tamkaj je vrag podiral drevesa, dokler ni bilo drv več kot preveč za polne sani, drvar pa je ta čas stesal drvarsko vlačuljo. Potlej sta drva naložila nanjo, nakar je drvar dejal:

»Zdaj pa le urno po rebri navzdol! Kar še ti sedi na sani, da ne boš zadaj šepal, ko pa se lahko pelješ. Jaz pa se bom uprl v sani in boš v dolini, prej ko bi naštel do tri!«

Vrag — bedak je ubogal drvarja in sedel na polno naloženo vlačuljo. Drvar se je uprl vanjo in jo pognal, da je smuknila po snegu s takšno naglico, da je vragu kar žvižgalo mimo ušes.

In vse bi se prav dobro izteklo, če bi ne bilo strme stene nad Savinjo. Ko je vražja vlaka dosegla pečino, so se sani z drvmi čez rob podričale naravnost v Savinjo ter se zarile v njeno dno. Vrag še kihniti ni utegnil — pa ga že ni bilo več.

Še danes je na tistem mestu v Savinji globok tolmun, na pečini pa so vidne sledi, koder so drsele vražje sani.

Savinjčani pa so tej skalini vzdeli ime: Vražja pečina.

Ribica pripoveduje

Nekega sončnega dne sem stala ob bistrem potoku. Ugledala sem dve ribici. Začela sem premišljati, kako krasno življenje imata ti dve ribici v vodi.

Kakor da bi ribici razumeli, sta se začeli pogovarjati med seboj.

»Ljudje mislijo, kako nam je prijetno tukaj v vodi. Tudi v pesmi nas opevajo, »da rib'cam dobro gre, ker žeje ne trpe«. Toda na žalost ni tako. Tudi me imamo mnogo sovražnikov. Največji naš sovražnik je ščuka. Ni dolgo, kar mi je ulovila sestrico, sama pa sem komaj pobegnila. Najhuje je za nas, ko nastopi povodenj. Takrat moramo uživati umazano vodo. Tudi nad vodo imamo vse polno sovražnikov. Brezrčni človek nas vedno lovi in preganja, kljub temu, da mu ne storimo nič žalega.« Tako sta se pogovarjali ribici. Jaz pa sem spoznala, da se mora žival ravno tako boriti za vsakdanje življenje, kakor človek.

Marija Kozjek

Babica je popila preveč vode

V davnih časih je živela zelo stara babica s še starejšim dedom. Živela sta v miru in spokojno čakala na smrt.

Starec je nekega dne odšel v gozd po drva. Šel je predaleč, zablodil je in pričel begati sem in tja po gozdu. Nenadoma je odkril nenavadno čist izvir. Bil je žejen, nagnil se je nad izvir in popil nekaj kapljic vode. Začudil se je, ker se je nato lahko no dvignil. Pogledal se je v vodi in videl, da ni več starec. Pomladil se je za petdeset let, ker je izvir vseboval čudodelno sredstvo za pomladitev.

Bivši starec je pohitel domov, da bi to čimprej povedal babici. Ona ga sprva ni spoznala, ko pa se je prepričala, da je to zares on, njen dedek, in ko je zvedela za čudodelno vodo, ga je prisilila trudnega kakor je bil, da je moral takoj iti z njo k izviru. Ko sta prišla tja, se je, kakor da nikdar v življenju še ni pila vode, vrgla na tla in pričela hlastno srkati.

Ta čas je bivši starec izkoristil in nabral nekaj drv za hišo. Ko pa se je vrnil, je zaman iskal ženo. Nikjer je ni bilo. Pogledal je naančneje in opazil v travi čisto majhno punčko. Nasmehnil se je, vzel svojo ženo v naročje — kajti punčka je bila njegova žena — in odšel domov.

Babica je popila preveč vode . . .

Kako nastane veter in burja?

Učitelj: Kdo mi zna povedati, kako nastane veter in burja?

Markec: Jaz, gospod učitelj!

Učitelj se je malo začudil, da je Markec pokazal toliko poguma in da hoče pač nekaj povedati, zato ga pusti do besede.

Markec: Ko sem se včeraj vrnil prepozno iz šole domov, je vzel oče šibo in pričelo je pihati in bliskati. Zatem je grmelo in treskalo, da bi skoraj padel na tla, če bi me močna očetova roka ne držala kot klešče.

J. P.

Ali že veste, da . . .

. . . bi dobili 962.500 kilometrov dolgo vrsto, če bi se vsi ljudje na zemlji postavili drug za drugega v »rep«? S tem »repom« bi lahko 24 krat omotali naš planet.

. . . je maratonski tek najdaljša tekaška disciplina v atletiki, 42.200 metrov. Imenuje se po vojaku Philippidosu, ki je leta 490 pred našim štetjem tekel z Maratonskega polja v Atene, sporočil zmago vojske nad Perzijci in se takoj po tem, ko je svoje sporočilo povedal, mrtev zrušil na tla.

2

In čez čas spet Črt:

»Ne bodo vedeli na koga streljati. Počez bodo vžgali. Dušan, saj si nas ti sam tako učil!«

»Moralo bi nas biti mnogo!« ga je mimogrede zavrnil Dušan.

»Dvanajst nas bi bilo takoj!«

»Za čez žico?« ga je postrani pogledal Dušan.

»Čez žico!« Črt ga je gledal naravnost v oči.

Dušan je napel spodnjo ustnico in se močno zresnil:

»Poskusiti moramo z bolj zanesljivimi stvarmi. Juri pričnemo z ‚recitacijo'!«

Razložil jima je svojo zamisel: Dogovoril se je s skupino študentov, da bodo priredili recitacijski večer za oficirski kampo. Kampo interniranih jugoslovanskih oficirjev je bil kakih deset minut od civilnega. Podobna gostovanja med obema kampoma so bila redno ob sobotah zvečer. Oboroženo spremstvo za na pot je štelo običajno osem do deset vojakov, ki so se razdelili na začetek in na konec kolone. »Gostovat« bi šlo kakih petnajst ljudi, med njimi deset pripravljenih za beg. Vojake bi si porazdelili: po dva na enega. Oborožili bi se s kamni in z bodali.

»Jaz se javim za dva,« je rekel Štefan.

»Dva prevzamem jaz,« se je oglasil Črt.

Napadli in razorožili bi jih nazaj grede, ko bi bila že popolna tema. Vsa noč bi bila pred njimi. Petorici študentov, ki bi ne bili poprej obveščeni o podvigu, bi dali na izbiro: ali z njimi ali nazaj v kampo. Prav tako vojakom, če bi se ne upirali. Vse točke večera bi pripravili študentje, le zborovsko recitacijo »Kovaška« bi se naučili vsi.

Štefanu je bila zamisel pogodu: bila je nagla, lahka, dokopali bi se do orožja. Takoj pa se je ustavil na njenih senčnih straneh: petorica neobveščenih študentov mu ni bila všeč; samo majhen spodrsljaj pri enem izmed vojakov, in vse bi bilo na kocki. Pripovedoval je o poskusu osvoboditve Toneta Tomšiča iz ljubljanskih zaporov: paznika, ki je bil v celici za zasliševanje, so tolkli s kladivom po glavi in ga zastraševali, pa se ni niti uklonil niti onesvestil. Bil je kot bik. Okupator je včasih nagonsko oprezen. Dušan in Štefan sta začela misliti na vse najslabše možnosti. Po Dušanovem se petorici neobveščenih ni bilo mogoče izogniti. Bili so odlični pripravljalci večerov, a zelo omahljivi . . . Dogovorila sta se, da priključijo desetorici še Igorja.

»In v marksistični krožek se moraš vključiti. Marjan ga vodi. Jaz delam ko škrat,« je še opozoril Črt Štefana.

Molk. Nato pa daljšem presledku:

»Veš, Črt, jaz mislim tako: dajmo fantom raje orožje v roke, madona! pa bodo vsi dobri marksisti. A ne?«

Dušan in Črt sta prasnila v smeh.

»Res, časa ni za to,« se je popravljal Štefan.

Vračali so se v svoje barake. Črt je za kmečko barako, kjer je bil popoldne, opazil temne, negibne sence Rakovčanov.

»Ne morejo spati,« je pomislil. »Ne po postelji, po košnji se jim toži . . . In jaz? Kaj bi dal, da bi se spet povrnil v boj!« Po Štefanovem pripovedovanju si ga je še bolj vroče zaželel. Pozabil je na druge stvari. Niso mu bile važne. Vso prihodnost je videl v boju. »Samo tipljem, kako bi pobegnil. Pri Rakovčanih je drugače . . . skrb in topla želja.«

Nocoj je prav občutil, kaj ga loči od kmetov.

»Črt, bi si ti res upal?« je tiho vprašal Štefan sredi nočne tišine.

»Kaj?«

»S slamnjačo na žice.«

»Jaz grem prvi.«

»Moramo to razmisliti . . . Z Igorjem . . . Če Dušanova zamisel ne bi uspela . . . A recitacijo je treba popolnoma pripraviti!«

Ločila sta se s krepkim stiskom rok, da so Črta zaboleli prsti.

Dnevni hrum se je polegel, le tu in tam kak rahel šum, nagli koraki po pesku in grušču . . . utrip kampa v noči, utrip ujetega, komaj slišno momljajočega življenja.

Kampo globoko, mirno sope, kot uklenjen, truden velikan.

»A recitacijo je treba popolnoma pripraviti,« si je ponavljal Črt.

DVOJNI ILEGALEC

Dušan se je ustavil ob žici na severnem koncu kampa. Gledal je proti planinam, ki so žarele na obzorju, toda opazil jih ni. Pravkar se je bil vrnil z »generalke« za recitacijo. Še vedno so mu donele po ušesih besede petnajstorice, ki so preplavljale zaprašeno, prazno barako, kjer je bila vaja:

»Mi, kar nas je kovačev, mi bomo vsi kovali,
kovali svoja srca, kovali svoj značaj . . .«

Danes je četrtek . . . V soboto zvečer! Ob tej misli je zmeraj postal nemiren. Torej vendarle: beg. Koliko je v teh treh mesecih hlepel za njim in sanjaril o njem. Kolikokrat ga je z vso resnostjo priprav-

ZA GOSPODINJO IN DOM

Čas pomaranč je tu

Ker je na trgu vedno več pomaranč in tudi njih cena ni tako visoka, da si od časa do časa ne bi mogli privoščiti tega ali onega iz pomaranč, navajamo nekaj primerov, kako jih koristno in okusno pripravimo:

Pomarančna limonada: Lupine osmih pomaranč obrežemo zelo tanko, da ne ostane na lupini nič bele kožice. Prav tako olupimo tudi eno limono. Lupine stresemo v trilitrski kozarec. Posebej zavremo poldrug liter vode in en kilogram sladkorja. Ko se nato sladkorna voda popolnoma shladi, jo zlijemo na lupine, kozarec pokrijemo in pustimo stati tri dni. Vsebino v teh treh dneh večkrat premešamo. Soku dodamo 5 dkg limonine kisline in pustimo spet stati dva dni in tudi večkrat premešamo. Zdaj pa tekočino odlijemo in jo nalijemo v dobro pomite steklenice ter jih dobro zamašimo. Sok hranimo na suhem in hladnem prostoru. V toplih dneh ga pijemo kot limonado.

Oranžado pripravimo tudi tako: Dobro zrelo pomarančo olupimo, jo narežemo na majhne koščke, jo posujemo z 12 dkg sladkorja. Nato dodamo še sok dveh pomaranč in ene limone. Čez dobro uro sok precedimo in ponudimo nalito v kozarce. Pijača je zelo dobra, je prijetnega okusa in razen tega zelo zdrava.

Pomarančni džem na angleški način: Zrežite 12 pomaranč in eno limono na majhne in tanke krhlje. Koščice ne odvržite, ampak jih zberite in zvežite v gazo. Na narezane pomaranče nalijte pet litrov vode in jih pustite stati 24 ur. Potem postavite lonec na ogenj in pustite pomaranče kuhati tri ure, v nje vrzite tudi koščice, povezane v gazi. Po treh urah kuhanja postavite džem na hladno, kjer ga pustite stati 24 ur. Nato pa na džem nasujte 4 kg kristalnega sladkorja in spet kuhajte tri četrt ure. Preden pa džem odstavite, zlijte vanj sok dveh limon. Naložite ga v dobro pomite kozarce, ki jih zavežete s pergamentnim papirjem.

Milo iz neužitnega olja

Potrebujemo: 2 litra olja, 1 kg loja, 8 litrov vode, 1 liter luga iz bukovega pepela, pol kg lužnega kamna, pest kolofonije, pest olupljenega in na drobne kolobarje zrezanega divjega kostanja, osminko litra terpentina in zavoj radiona.

Olje, loj, lug in lužni kamen vsujemo hkrati v večji lonec ali kotel, v katerem naj vse skupaj mirno vre dve in pol ure; medtem mešamo, da nam ne prekipi. Ko mešanica vre približno eno uro, ji dodamo kolofonijo in kostanj, pol ure pred koncem pa še terpentin in radion. Nato naj vse skupaj še nekoliko vre in ko se snov vleče od kuhalnice, na primer kot med, je milo kuhano.

Kuhano milo vlijemo na plitve pekače, ki jih prej splaknemo z mrzlo vodo, ali v zabojčke, ki jih obložimo z mokrimi krpami. Drugi dan razrežemo strjeno snov z nitjo na ustrezajoče koščke, ker se milo zelo osuši, in jih sušimo v zračnem prostoru. Ko so dovolj osušeni, jih lahko začnemo uporabljati.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Higiena zob in ust

Pod higieno zob in ust razumemo vsakodnevno in redno izpiranje ustne votline, nato pravilno uporabo zobne ščetke in paste. Mnogi ljudje, še celo taki, ki se smatrajo za kulturne, še vedno ne posvečajo dovolj pažnje svojim ustom in si jih ali sploh ne umivajo ali pa enkrat dnevno pred zajtrkom. Važno je, da se iz ust odstranijo vsi ostanki hrane, ki sicer služijo bakterijam kot hrana. Bakterije pa opravljajo v ustih svoje razkrajalno delo.

Bakterije so prostim očem nevidna bitja, predstavljajoča eno samo stanico. Bakterije prodirajo v naš organizem in povzročajo razna obolenja. Nekatere od njih povzročajo gnitje v ustih, zopet druge pa razkrajajo hrano, pri čemer se tvori kislina, ki razjeda kostno tkivo in sklenino zob. Zobozdravnik ve iz vsakdanje prakse, da imajo predvsem mlinarji, peki in slaščičarji slabe zobe. To pa zaradi tega, ker delajo z moko, ki se v obliki prahu useda povsod, tudi na njihovih zobeh in tvori belo usedlino. Ako se ta usedlina ne odstrani, začne razjedati zob, nastane tako zvana karies zoba, odnosno zobne substance. Zato moramo paziti, da po vsaki jedi skrbno odstranimo vse ostanke hrane iz ustne votline in okoli zob, tako da ne pride do tvorbe te za zobe tako škodljive usedline na zobeh in ostalih ustnih delih.

Potrebno je, da ima vsak človek zobno ščetko in zobno pasto, tako da jo lahko po vsaki jedi uporablja. Tehnika čiščenja je v naslednjem: ščetko v vodoravnem položaju vzamemo v levo roko in stisnemo z desno roko s kazalcem in palcem iz tube malo paste na ščetine ščetke. Najprej premikamo ščetko v vodoravni smeri po zobeh, nato pa v vertikalni ali navpični smeri, tako da popolnoma odstranimo ostanke hrane iz ust in okoli zob. Posebno važno je, da to delo opravimo zvečer preden se vležemo spat, ker se bakterije ravno ponoči, ko mišice jezika in lic mirujejo, najbolj množijo in vršijo svoje uničevalno delo.

Prav zaradi tega, ker je čiščenje zob tako važno opravilo in spada k vsakodnevni higieni človeka, je važno, da k r e d n e m u čiščeniu zob navadimo otroka že v rani mladosti, da to začuti kot vsakodnevno dolžnost in potrebo. Nečista usta so pogosto vzrok različnim notranjim obolenjem, predvsem pa želodca.

Trud, ki je poplačan

Sušenje volnenih stvari je umetnost zase. Pri tem se delajo mnogokrat velike napake, ki vodijo do jeze in razburjanj zaradi razpotegnjenih in mogoče celo pokvarjenih volnenih izdelkov. Za vse volnene stvari, predvsem pa obleke, puloverje in podobno je treba upoštevati naslednja pravila: Volnene stvari je treba po pranju takoj zaviti v tkanino, predvsem v tako tkanino, ki mnogo vpija vode, na primer brisače frotirke, in jih na ta način močno izžemi. Tkanina vpije večji del vlage iz volne. Nato je treba izžete volnene stvari previdno zravnati v prvotno obliko in jih razprostreti na drugo suho tkanino in tako pustiti pri sobni temperaturi ali v senci, da se posuše. Zrak mora biti seveda čist in nenasičen z vlago, ker le tako se bo volna popolnoma in hitreje osušila. Posebej pa opozarjamo na to, da je za volnene stvari popolnoma neprimerno obešati jih na vrvi kot kak drug kos perila, ker na vsak način izgubijo prvotno obliko. Nikdar pa volnenih stvari ne sušite v bližini peči, ker volna postane krhka in trda. Ako se boste držali teh navodil, boste videli, da bo trud zares poplačan, ker pulover ali obleka, ki ste jo oprali, bo ostala lepa in bo obdržala prvotno obliko. Ako doslej niste delali tako, potem se odslej naprej ravnajte po teh navodilih. Sicer je res malo več dela, a tega se ne ustrašite.

Zveza slovenskih zadrug SVETUJE

Pod tem naslovom uvajamo novo rubriko — kotiček za zadružnike. Tu bomo odslej naprej seznanjali naše kmete z novicami iz zadružništva in jim obenem svetovali pri nakupu krmil, umetnih gnojil ter kmetijskih strojev. Dandanes prihaja na trg vrsta novih tehničnih predmetov za kmečko gospodarstvo in obrt, tudi tem bo veljala naša pozornost. Iskreno želimo, da bi mogli biti vedno dobri prijatelji in svetovalci našim zadružnikom.

Čeprav se niti ni še dobro začela, bo letošnja zima kmalu pri kraju in je treba že sedaj misliti na začetek spomladanskih del na polju. S tem v zvezi bodo nastale številne potrebe po raznih gnojilih in semenju. Tozadevno se že sedaj obrnite na naše domače zadruge in si tam zagotovite predvsem potrebna semenja, da ne bo ob času setve in saditve različnih težav. Splošno pomanjkanje semenja ali tudi samo raznih vrst, vse to je mogoče s pravočasnim naročilom preprečiti.

Preskrba z umetnimi gnojili:

Superfosfat: Bo po večini uvožen iz tujine — Francije, Italije in Madžarske — ter je zaloga zadostna. Vse vrste vsebujejo enako količino, t. j. 18 % fosforne kisline in so tudi drugače enake kvalitete.

Tomaževa žlindra: Tudi ta preskrba je zasigurana iz inozemstva.

Kali in Patentkali: Pri dobavi kalija niso izključene manjše zamude, ker prihaja gnojilo iz Vzhodne Nemčije in so tamkajšnje tovarne precej obremenjene. Za Patentkali bo lahko, ker ga je sorazmerno dosti.

Nitramoncal in Amonsulfat: Z ukinitvijo posebne tarife s 15. 1. 1956 se je pri tem gnojilu zvišala tovornina za 0,84 šil. pri 100 kg. Zaloga je predvidoma zadostna.

Gnojno apno: Cene so vsled ukinjene dotacije iz ERP-sredstev neznatno narasle in znašajo:

Ogljik. kislo apno	šil. 110,— odprto, tona šil. 159,50 v vrečah
Mešano apno	šil. 205,— odprto šil. 261,— v vrečah

Izgledi za cement:

Kakor lani, je tudi letos pričakovati veliko povpraševanje po cementu in skoraj gotovo bo nastalo v glavni sezoni tudi spet pomanjkanje ali vsaj zamude v dostavljanju. Zato si morebitne potrebe že sedaj zagotovite pri svoji krajevni zadrugi, ki bo s tem tudi sama že lahko naročila svoj kontingent za celo leto.

---

ljal. In vedno brez uspeha. Mehanizem okupatorjevih klešč je kot začaran. Beg — to je kakor precizna telefonska centrala. Vse je v redu, toda če le en sam vijak odpove, odpove vse. Kolikokrat je že obupal. Potem pa tedni in tedni brez misli in načrtov, čakanje brez priprav. In vendarle je beg neogiben. Spet in spet je pred njim kot edina rešitev, nepremagljiva želja, neizogibna dolžnost. Včasih se je grizel, češ da je prepočasen, neiznajdljiv, da ne zmore nobenega odločnega koraka. Beg pa terja vsega tega in še sreče. Sedaj sta tu Igor in Štefan. Zazdelo se mu je, da se mu ob njima spet spraša drznost in domišljija in da tudi ovire niso več nepremagljive.

In zdaj »recitacija«. Tudi z njo ni šlo gladko. Najprej spopad v sami pernajstorici. Stane, eden izmed zanesljivih, se je spuntal. Zahteval je, da bi tudi tistih pet, ki niso vedeli, za kaj gre, obvestili o svoji nameri. Dušan se je z vso silo upiral: »Vsaj nekateri od njih se bodo ustrašili in odstopili, če ne bo še kaj hujšega,« je ponavljal. »Brez njih pa bi bila vsa stvar sumljiva, ker so prav oni najboljši, znani recitatorji« — — — Stane pa je bil trd. Skliceval se je na lojalnost in taktnost do tovarišev. Tudi sam je bil ves tak — obziren do zadnjega vlakenca. In tako je čas tekel, datum nastopa pa so odlagali od tedna do tedna. Končno se je Dnevnik vdal . . . (Stanetu so rekli tudi »Dnevnik«, ker si je vsak dan pisal dnevnik.)

Nato pa spet nove zapreke! Nekega deževnega jutra je pritekel Črt z novico, da je iz oficirskega kampa pobegnilo pet oficirjev. Iz prazne barake so izkopali dvanajst metrov dolg rov. Vznemirjenost na komandi, muzanje v kampih, nemir pri pripravljalcih novega bega: prehiteli so jih! Spet je šla sobota po vodi, zakaj na »gostovanje« ni bilo misliti. Čez nekaj dni so vse pobegle oficirje ujeli in pripeljali nazaj.

»Končno torej vendarle, v sobotno, pojutrišnjem! Zdaj mora uspeti! Jutri pošljem kakega kapa po dovoljenje!« si je dejal Dušan.

Onstran žic so se menjale straže. Dva alpinca v zelenih obnošenih uniformah sta se ustavila ob uti nasproti njemu in se potihem pogovarjala. Za Dušana se še zmenila nista.

Dušan je bil eden izmed tistih, ki ga je rešila ponarejena legitimacija. O, koliko je bilo takšnih v zaporih in v kampih! Legitimacij s spretno ponarejenimi podpisi, z iznajdljivo izdelanimi žigi in z izmišljenimi, brezbarvnimi imeni je mrgolelo vsepovsod. Visoki komisariat je zato dal tiskati nove, vse stare pa so bile razveljavljene. Toda nove so že iz tiskarne v lepih množinah romale v roke ilegali, ki je morala paziti, da jih ni razdeljevala svoji veliki družini prej kot so sploh šle v promet. Dušana so aretirali slučajno pri neki blokadi, ko je šel iz svoje enote na poročanje v Ljubljano. Na poti je bil v civilni obleki in brez orožja, kot običajen potnik. Taka je bila spomladi 1942. navada. »O, nikdar več ne odložim orožja, ko se spet dokopljem do njega,« se je pozneje pridušal. S ponarejeno legitimacijo na ime Dušan Berger je bila sicer zabrisana sled za njim, za Slavkom Potočnikom, bil pa jim je vendarle sumljiv. Odpeljali so ga v belgijsko kasarno, kjer so ga zaslišali.

»Od kod ste prišli?«

»S Štajerskega.«

»Zakaj?«

»Ker sem kriminalec!« Dušan ni bil še nikdar tako odrezav.

»Kakšen?« je vprašal policist.

»Vlamljal sem.«

Nihče ga ni ničesar več spraševal.

Vendar igra ni lahka. Stalno skrivanje pred konfidenti, izogibanje klepetuljam in radovednežem, ki ga sprašujejo, kje je bil zaposlen, česa se je izučil, kod so njegovi sorodniki, kdo mu piše in kdo pošilja pakete. Doštudiral je na tehniški fakulteti, po novi legitimaciji pa je — trgovski pomočnik in ima se za krminalca. Počasi je spoznal, da je še najbolje molčati in se izogibati razgovorom z novimi znanci . . . Težko pa je stare znance navaditi na novo ime! In koliko je teh neprijetnih in nevarnih presenečenj zaradi nepoučenosti! Kadar je z novim transportom prišel ta ali oni stari znanec, ga je že od daleč pozdravljal: »O Slavko, zdravo! Že sedem laških let te nisem videl!« Ob takih srečanjih se ga je polotil obup. Postal je previdnejši. Ko je prišel Črt v kampo, je poslal k njemu svojega spalnega tovariša Mira:

»A si ti Črt?«

»Sem.«

»Od kod pa si?«

»Iz Ljubljane!«

»To ti pošilja Slavko!«

Izročil mu je listič, na katerem je bilo zapisano:

»Jaz se pišem Dušan Berger. Sem kriminalec. Ostalo se dogovoriva.«

Včasih pa je tudi vsa Mirova vestnost odpovedala. Zato si je pomagal še na drug nov način: Brž ko je od daleč opazil kakega znanca, ki pa še ni vedel za njegovo imensko in poklicno spremembo, je takoj zapustil družbo in jo mahnil z naglimi koraki naravnost proti njemu: »Glej, da me ne boš krstil za Slavka. Tu sem Dušan Berger!« — Včeraj pa ga je ustavil neki znani obraz, a ni vedel, kam bi ga dal. Rekel mu je: »O, zdravo, Potočnik!« — »Nisem Potočnik, jaz sem Berger!« Dolg, osupel obraz in nagel odhod: »A, oprostite pomoto!«

(Se nadaljuje)

Obvestila NAPREDNIH GOSPODARJEV
UREJUJE SEKRETARIAT SLOVENSKE KMEČKE ZVEZE

Tudi letos velja staro pravilo

»Uspeh kmetovanja je odvisen od gnojenja, semena ter oskrbe in varstva rastlin«, to je že staro in tisočkrat potrjeno gospodarsko pravilo. In vendar vsako pomlad znova oklevamo, ko stojimo pred odločitvijo o nakupu gnojil, semen in pripomočkov za oskrbo in varstvo rastlin. Najmanj v osemdesetih od sto primerov se potem zgodi, da pripeljemo na dom samo par vreč gnojil, da sejemo domače seme in da oskrbujemo rastline po stari navadi z motiko, ki pa je postala silno draga. Ko je potem leto pri kraju, pa zagrenjeni ugotovimo, da v uspehu kmetovanja nismo napravili koraka naprej, temveč nazaj.

Res je, da so v povprečju proizvodni stroški za kmetijske pridelke v izredno neugodnem razmerju z izkupički. Res je tudi, da je v prvi vrsti stvar političnih činiteljev, da s primerno ureditvijo kmetijskega trga in cen poskrbijo za pravičen zaslužek delovnega kmečkega človeka. Res pa je tudi, da so še vedno na razpolago ceneni pripomočki, s katerimi v kmečkem obratu lahko znatno povečamo pridelke in znižamo proizvodne stroške na enoto pridelka, s tem pa zboljšamo zaslužek za naše delo.

V izbiri med temi pripomočki stoji na prvem mestu

izdatnejše gnojenje

tako naše njivske zemlje, kakor tudi travnatega sveta. Imejmo sedaj, ko se pripravljamo na vigredno setev in gnojenje naše zemlje, vedno spet pred očmi, da so umetna gnojila naše najcenejše obratno sredstvo, ki je nasproti letu 1937 samo štirikrat dražje, dočim so vsa ostala obratna sredstva sedem- do devetkrat dražja. Gnojila pa so ono sredstvo in gnojenje ono opravilo na kmetiji, s katerim lahko po najcenejši in najhitrejši poti pridemo do zaslužka, kakor ga imajo drugi poklici.

Boljšega zaslužka za delo ne moremo iskati v dokupovanju boljše živine in krmil za njeno ustrezno molznost in prirastek na teži. Plemenska živina se je podražila nasproti 1937 za 750 %, krmila pa za 800 %. Za dvig našega zaslužka je osnovni pogoj, da z izdatnim gnojenjem predvsem našega travnatega sveta ustvarimo za našo živino boljšo, izdatnejšo in s tem cenejšo krmo. Isto bomo z izdatnim gnojenjem dosegli tudi na njivah. Verujmo v to in gnojimo izdatno, pa bomo dosegli čez 2 leti skoraj ob istem delu najmanj za polovico višjo vrednost pridelkov z naše zemlje.

Čeprav so semena nasproti 1937 trinajstkrat dražja, je

redna menjava semen

drugi pripomoček za zboljšanje našega zaslužka. Danes, ko imamo takorekoč že na vsaki vasi v praksi preizkušene in najbolj pripravne sorte žit, krompirja, pese in koruze, se je riziko, ki smo ga pred leti prevzemali z novim kupljenim semenom in sortami, zelo zmanjšal. Nikakor tudi ni potrebno, da vsako leto sejemo le dokupljeno seme. Zadostuje popolnoma, če vsako leto dokupimo samo eno tretjino semena in ga za svoje potrebe množimo naprej. Seme pa ni seme. Glejmo na stopnjo razmnožitve. Ne kupujmo kakšne množitve (Nachbau), kaiti tista nam bo kmalu odpovedala, marveč kupujmo priznan in plombiran »original«, še bolje pa »elite«, potem nas pridelek prvih treh let ne bo razočaral.

Nič manj kakor gnojila in seme vplivajo na višino našega zaslužka pripomočki za oskrbo in varstvo rastlin

mrežna brana, ogrodnik in poljska škropilnica,

ki jih lahko odlično uporabljamo v soseščini petih do desetih kmetov. Mrežna brana, ogrodnik in poljska škropilnica so pripomočki, brez katerih ni več rentabilne oskrbe naših poljščin in borbe proti plevelu in škodljivcem na polju. Skupno stanejo okroglo 11.000 šil., če izberemo motorno škropilnico, pa 18.000 šil. Ker z njimi brez težav oskrbujemo 35 ha površine okopavin, obremeni njihov nakup hektar površine pod okopavinami s 315 šil. oz. 515 šil., deljeno skozi 5 let trpežnosti 63 šil. oz. 103 šil. na leto. Pri tem bomo poleg okopavin z mrežno brano in škropilnico takorekoč zastonj oskrbovali vsa žita in travnike.

Iz leta v leto nam vedno bolj manika ljudi za poletna dela na kmetiji. Mrežna brana, ogrodnik in škropilnica nas takorekoč razbremenijo potrebe po ročnem okopavanju in pletvi. S tem pa ne olajšajo samo dela, temveč so, kakor dobro seme in izdatno gnojenje, najodločilnejši pripomočki za dosego boljših pridelkov v naši rastlinski proizvodnji, kar je pogoj za uspešno živinorejo in boljši zaslužek za naše delo.

Po čem bo letos detelja

Lani je bilo deteljno, predvsem pa lucernino seme silno drago. To je vzrok, da kmetovalci že več tednov sprašujejo za letošnjim semenom. Po dosedanjih napovedih v cenikih bo imelo seme detelj naslednjo ceno:

	1—5 kg	5—50 kg	nad 50 kg
črna detelja (franc.)	28.50	27.—	23.50
lucerna (franc.)	37.20	35.60	31.—
noko a (franc.)	39.—	37.37	32.50
aleksandrinka (ital.)	20.40	19.55	17.—

Silaža brez silosov

Holandski strokovnjak za kisanje krme dipl. ing. Kalis je dognal nov način siliranja. Ta način obstoja v tem, da požene zeleno krmo skozi stroj kakor je n. pr. Samix, ki jo zmečka ali raztrga. Pri tem delu dodaja zeleni krmi preparat, ki vsebuje fosforno kislino. Zmečkano in strgano krmo spravi na pripravnem mestu na kup. Ker je krma strgana in zmečkana, je ni treba tlačiti. Kup pokrije s plastično plahto ter za ped visoko plastjo zemlje. Kakor pravi tozadevno poročilo, je taka silaža zelo dobra.

Strgani jermeni . . .

Strgani jermeni so večinoma posledica jermenske smole, vsled katere se notranja stran jermena strdi in lomi. Plast smole na jermenu je treba odstraniti ter pričeti mazati jermene z oljem (Riemenöl). Smolo odstranimo z jermena z umivanjem. Če pa to ne zaleže več, potem položimo jermen v zaboj z žagovino in ga počasi in previdno ogrejemo. Žagovina bo vzela smolo nase. Jermen potem obdelamo in omehčamo z oljem. Seveda moramo smolo odstraniti tudi z jermenice.

. . . in zamazane roke

Kdor ima opravka s traktorjem, ima tudi ob vsakem delu z njim zamazane roke. Čiščenje takih rok je zelo zamudno in z običajnimi čistili nepopolno.

Naglo boš očistil od olja in mazila zamazane roke, če boš imel v garaži posodo z nafto, poleg nje pa krtačico za umivanje in posodo z žagovino. Umivaj roke s pomočjo ščetke v nafti, nato pa jih odrgni z žagovino in videl boš, da bodo čiste. Duh po nafti pa boš odpravil, če boš navrh umil roke z milom in vodo.

Tovarna za suho posneto mleko

Odbor za mlekarstvo pri koroški kmetijski zbornici je na svoji seji dne 16. 1. 1956 razpravljal med drugim tudi o uporabi posnetega mleka v živinoreji. Posneto mleko je odlična beljakovinska krma živalskega izvora. Veliko število kmetovalcev kupuje zaradi tega posneto mleko pri mlekarnah. Zlasti je potreba po posnetem mleku velika v zimskih mesecih. Takrat pa dobave mleka padejo in je zaradi tega tudi posnetega mleka premalo. Da bi bilo tudi pozimi dovolj tovrstne beljakovinske krme in da bi pri posnetem mleku teža vode ne obremenjevala transportnih stroškov, je bil odbor mnenja, da bi bilo treba postaviti tovarno za suho mleko, kjer bi se posneto mleko predelalo v mlečni prah za krmljenje.

Odbor je zadolžil pristojni oddelek zbornice, da pripravi v ta namen ustrezen projekt.

Rezultati umetnega osemenjevanja na Koroškem

Postaja za pridobivanje semena za umetno osemenjevanje krav v Celovcu (Perkohof), ki razen Labodske doline pošilja seme in vodi evidenco o uspehih osemenjevanja za vso Koroško, poroča, da je v letu 1954 pri umetnem osemenjevanju ostalo brejih 91 % krav. Po prvi osemenitvi jih je ostalo brejih 71 %, po drugi osemenitvi pa 17 %. Za 3 % je bila potrebna tretja osemenitev. Po pripustu k biku ostane v povprečju brejih samo 79 do 80 % krav.

Vzrok, da umetno osemenjevanje ne doseže popolnega uspeha, je poleg bolnih krav še slabo krmljenje, ki povzroči slabo delovanje spolnih žlez. Tudi pomanjkanje vitaminov in sledovnih elementov povzroči slab sprejem semena.

V celoti gledano je uspeh umetnega osemenjevanja prodoren. Z njim edino pridemo do živali visoke molznosti in do padca dednih bolezni.

PRAVNE ZADEVE
V PRIMERIH

Spravljanje kmetijskih pridelkov čez tujo zemljo

III

Čeprav smo glede zakona o spravljanju kmetijskih pridelkov čez tujo zemljo glavne predpise že navedli, hočemo tukaj pokazati še nekaj posebnosti: Lastniki, zakupniki ali uživalci takih zemljišč, po katerih je bilo drugim osebam dovoljeno spravljanje kmetijskih pridelkov (prav tako tudi lastniki sosednih zemljišč), morajo naravna sredstva za zgraditev potrebnih poti ali drugih pripomočkov za tako spravljanje, v kolikor jih v teh krajih sami ne potrebujejo, dati na razpolago tistim, ki jim je bila pot priznana. Seveda dobijo za vse to primerno odškodnino, in sicer v vrednosti, kakor jo imajo take potrebščine v kraju, kjer se nahajajo.

Če se obrememba zemljišča na korist upravičenca odnosno upravičenec do nove poti, vpiše tudi v zemljiško knjigo in bi bilo obremenjeno zemljišče zaradi take obremembe manj vredno (kar se zgodi le zelo redko), mora koristnik plačati primerno odškodnino za zmanjšanje vrednosti. Prednost take vknjižbe je predvsem v tem, da naslednikom upravičenca ni treba več znova začeti celega postopka za priznanje poti. Prav tako pa se tudi slučajni novi lastnik obremenjenega zemljišča ne more braniti proti ureditvi take poti.

Koristnik nove poti mora lastniku obremenjenega zemljišča plačati primerno odškodnino tudi v primeru, da ostane pravica spravljanja le osebna pravica. Tukaj pride v poštev le odškodnina za vidno in resnično škodo na zemljišču, preko katerega gre priznana pot odnosno priprava za spravljanje pridelkov, pri čemer pa se mora upoštevati tudi škoda, ki bi jo koristnik imel, če mu spravljanje na ta način ne bi bilo omogočeno. Isto velja tudi takrat, če se za spravljanje pridelkov napravi vrvna pot ali žičnica, za katero so na tujem svetu potrebni podstavki.

Lastnik obremenjenega zemljišča lahko tudi zahteva, da mu upravičenec nove poti odkupi tiste dele zemljišča, čez katere se vrši spravljanje pridelkov. Če se stranke med seboj ne morejo sporazumeti glede odkupnine, bo le-ta določena od oblasti.

Obstoja tudi možnost, da se potreba po spravljanju pridelkov v poznejših letih lahko spremeni, zlasti če postanejo razne gospodarske okolnosti bistveno drugačne. Če se torej ta potreba zmanjša odnosno popolnoma odpade, more dosedanji koristnik od lastnika tujega zemljišča zahtevati delno ali pa tudi celotno povrnitev že plačane odškodnine. Nasprotno pa je v primeru, da se je potreba povečala odnosno razširila, treba ugotoviti, če in v kakšni meri se je škoda na obremenjenem zemljišču povečala.

V zvezi z ureditvijo možnosti za spravljanje pridelkov pa lahko nastane tudi popolnoma drugačen položaj, namreč zamenjava zemljišč med prizadetimi lastniki. S tem odpadejo tudi komisioniranje in drugi postopki oblasti in je le potrebno, da se lastnika obeh zemljišč, ki prideta v poštev za zamenjavo, sporazumeta glede obsega teh parcel in pa glede doplačila, ki bi ga moral morda eden ali drugi plačati. Pa tudi agrarna oblast ima možnost in pravico, da uredi vprašanje spravljanja pridelkov po om menjave odnosno zložitve zemljišč, ki pridejo v poštev pri obeh strankah.

Ker pa obstoja za taka vprašanja poseben zakon, ki vsebuje določila o zložitvi zemljišč, o cenitvi in odškodnini za primer, da se stranke same med seboj ne morejo sporazumeti, bomo prihodnjič obrazložili tudi praktično in gospodarsko važnost tega zakona. Danes v tej zvezi samo še omenimo, da so vse tozadevne vloge, vsi zapiski in odločbe prosto pristojbin.

Kako čebelarimo, da bomo pridelali več voska in preprečili rojenje čebel

Gradnja satja je poleg nege zalege najvažnejša zaposlitev čebel. Na širih trebušnih obročkih imajo čebele razvitih 8 voskovnih žlez. Iz njih potijo drobcene voskovne luskice. Da pridelajo 1 gram voska, morajo izločiti 1200 voskovnih luskic. Najbolj so razvite voskovne žleze pri 12—18 dni starih mladicah. Starejše čebele običajno ne izločajo voska. Čebeljin raziskovalec Tjunin je dognal, da se razvijajo voskovne žleze do največje mere le v času obilne paše. Vosek potijo čebele le pri visokih toplotah 35—36 stopinj C in šele tedaj, če so použile velike množine medu ali nektarja. Ob paši se čebele izdatneje hranijo in izločajo več voska. V panju najdemo pobeljeno satje takrat, ko pride v panj sveži nektar. Zato ni čudno, da je pridelek voska sorazmeren pridelku medu.

Kdaj lahko pričakujemo, da bodo čebele pridno gradile? Satja ne bodo gradile stare čebele ob hladnem, brezizletnem vremenu, ko pa ni paše. Pač pa bodo gradile satje mladice, ki bodo nehale negovati zalego in imajo že razvite voskovne žleze. Kadar je takih mladic v panju dovolj in je vreme toplo ter prihaja v panj sveži nektar in pelod, bo gradnja satja hitro napredovala. Ta doba nastopa pri nas s cvetenjem češnje in borovnice. Ako ob cvetenju češnje ali žlahtnega kostanja vstavimo satnico le 1—2 dni prepozno, pridelamo pri vsaki družini 50 do 70 gramov mani voska.

Že Janša je učil, da čebele ne trpe med satjem nikakega praznega prostora. Ob dobri paši prazen prostor v panju draži gradilno vnemo čebel in pospešuje izločanje voska. Praznino skušajo čim preje zamašiti s sati. Satje gradijo hitreje in izločajo več voska, če je praznina med drugimi zaleženimi sati ali poleg zalege. To lastnost čebel izkoriščamo z gradilnim satnikom. Rojem vstavljamo zato nekaj časa satnike le z nastavki satnic, ki jih hitro dogradijo.

Če je ves prostor v panju izpolnjen s sati, potem izločajo čebele manj voska. Ob dobri paši gradijo tedaj prizidke, podzidke, mostičke, kar je vedno znak, da so imele na razpolago preveč voskovnih luskic, ki jih niso mogle uporabiti pri gradnji satja. Včasih celo vidimo luskice, ki so jih izvrgle take čebele. V takih primerih je čebelar vedno na izgubi.

Ob dobri paši porabijo čebele okrog 3,6 kilograma medu, da pridelajo 1 kg voska. Pri tem potrošijo tudi nekaj cvetnega prahu. Če čebele krmimo z namenom, da bi gradile satje, je potrebno za segrevanje prostora in izločanje voska znatno več, okroglo 10—12 kg, pa tudi več medu.

Da bi zadostili čebelam, ki so nagnjene h gradnji satja, vstavimo v gnezdo tanke satnice z nastavki celic, da jih potegnejo. Na ta način satje v plodišču obnavljamo, poleg tega si pa privoščimo satje, v katerega bodo v medišču čebele odlagale med. Če imamo satja dovolj, pridelujemo vosek z gradilnim satnikom. Dognano je, da preprečujemo tudi rojenje, ako dajemo čebelam možnost za gradnjo.

(Dalje prihodnjič)

SLOVENSKI vestnik

Stran 8 | Celovec, petek, 3. februar 1956 | Štev. 5 (719)

V začetku maja prva novačenja?

Pri Uradu za obrambo obstojajo med koalicijskima strankama še vedno trenja, ki ovirajo izvedbo že izgotovljenega načrta za novo avstrijsko vojsko. Trenja se nanašajo na zasedbo posameznih odgovornih službenih mest. Predvsem se še niso zedinili za personalno zasedbo v brigadnih štabih za devet predvidenih brigad. SPOe je zveznega kanclerja obvestila, da s personalnimi predlogi Urada za deželno obrambo ne soglaša in zahteva zase vrsto položajev v brigadnih štabih. V brigadnih štabih morajo biti zasedena na najvišji ravni štiri planska mesta, toda doslej se še niti za en štab niso sporazumeli.

Edino, s čimer se lahko v kratkem računa, so prijavni uradi, ki jih bodo predvidoma uredili v času od 1. do 15. februarja. Nadalje vedo informirani krogi, da bodo 1. maja t. l. pričeli z novačenjem. Za novačenje pa je pogoj imenovanje brigadnih zdravnikov, ker morajo k novačenju, kjer bodo sodelovali civilni zdravniki, pritegniti tudi vojaškega zdravnika.

Pri pripravah za postavitev nove vojaške je sodelovanje med Uradom za obrambo in gospodarstvom edino področje, kjer se vse brezhibno razvija.

Urad za obrambo je prevzel pet letališč za letalske šole in oporišča za zračno obrambo. V vojaške namene prevzeta letališča so: Tulln-Langenlebarn, Wiener Neustadt, Linz-Hörsching, Zeltweg in Aigen-Ennstal.

Proti prekoračenju 48-urnega delovnega tedna

Nekatera podjetja zaposlujejo svoje delojemalce več kot 48 ur tedensko, kar nasprotuje zakonito določeni uredbi o delovnem času. Koroški delovni inspektorat se zadnje čase zanima za te zadeve, ker so se slišale tozadevne pritožbe. Predvsem se je to dogajalo v gostinskih in hotelskih obratih, kjer so bili uslužbenci posebno med sezono zaposleni tudi po 12 do 16 ur dnevno. Taki primeri pa so seveda tudi v raznih drugih obratih. Delodajalci in podjetniki se izgovarjajo, da delojemalci radi delajo preko določenih delovnih ur, da si na ta način zboljšajo običajni zaslužek za 48-urno tedensko delo. Ta pojav je razumljiv, ker delavci z običainim zaslužkom težko izhajajo in vzdržujejo svoje družine, kar pomeni, da so plače prenizke.

Nedavno je bil na primer velikovški spediter Polaschegg obsojen na 300 šilingov denarne kazni, ker so njegovi šoferji delali povprečno po 70 ur tedensko in večkrat po 24 ur skupaj. Na Dunaj so izvedli z avtomobilom neprekinjeno turo, poleg tega pa so bili obremenjeni še z nalaganjem tovora. Preutrujeni šoferji pa zelo lahko povzročijo prometne nesreče.

Stevilo članov Socialistične stranke na Koroškem narašča

Nedavno je bila konferenca SPÖ okrajnih sekretarjev, na kateri so ugotovili, da je v zadnjih dveh mesecih pristopilo Socialistični stranki Avstrije na Koroškem 1668 novih članov, med temi 1144 moških in 524 žensk. Na konferenci sta bila udeležena tudi deželni glavar Wedenig in bivši beljaški župan, predsednik deželnega zbora Sereinigg. Deželni glavar Wedenig, kot deželni zaupnik stranke, je govoril o bodočih nalogah stranke. K organizacijskim vprašanjem je dejal med drugim, da veljajo pravila stranke za vse člane enako, ne glede na funkcijo, ki jo kdo izvaja v stranki. Stranka, ki je prevzela veliko odgovornost, mora nositi tudi bremena.

Naraščanje članstva dokazuje vedno večje zaupanje koroškega prebivalstva v Socialistično stranko.

Iščem pomočnico za kuhinjo in gospodinjstvo s kuharskim znanjem s 1. marcem za pomoč v restavraciji. Lep zaslužek, družinsko razmerje. Gospa Bryner, Restaurant Schmiedstube, Wildegg (Kt. Aargau, Švica).

Rusi in Avstrijci prevladujejo v Cortini

Zimske olimpijske igre v Cortini d'Ampezzo se bližajo svojemu koncu, kajti za nedeljo je kot zadnja disciplina predvideno skakanje na 80-metrski skakalnici ITALIA. Od 26. januarja dalje so vsak dan bile tekme v različnih disciplinah zimksega športnega udejstvovanja, v katerih so tekmovalci iz posameznih držav dosegli številne nove olimpijske, svetovne in državne rekorde.

Dosedanji potek olimpijskih iger je bil očitno v znamenju Rusov in Avstrijcev, ki so skozi ves teden držali prvo odnosno drugo mesto v meddržavnem plasmaju. Avstrijci so si osvojili prva mesta v alpskih disciplinah, in to v veleslalomu in slalomu za moške. V obeh tekmah je zmagal 20 letni Tirolec Toni Sailer. Poseben uspeh za avstrijske tekmovalce je bil v nedeljo pri veleslalomu, kjer so Avstrijci zasedli kar vsa tri prva mesta. Tudi Avstrijke niso mnogo zaostajale in so si v istih disciplinah osvojile dve drugi odnosno eno tretje mesto.

Nedosegljivo prvo mesto pa so si zagotovili Rusi, ki so pokazali, da so zlasti mojstri v hitrostnem drsanju, tako na daljših, kakor tudi na krajših progah. Le na 10 000 metrski progi so se morali ukloniti boljšemu znanju Švedske, kljub temu pa jim tretjega mesta nihče ni mogel odnesti.

Tudi v teku na 10 km za ženske so sovjetske tekmovalke slavile dvakratno zmago.

Skandinavci proti pričakovanju niso imeli preveč uspehov in so si osvojili prva mesta le v teku na 15 km, v nordijski kombinaciji, v hitrostnem drsanju na 10 000 m in v teku na 30 km. Najboljši med njimi so bili doslej Švedi, ki so dominirali v nordijskih disciplinah.

Italijani kot gostitelji so se uveljavili samo v vožnji z bobom, med em ko pridejo pri hokeju v poštev za prva mesta le še Kanada, Sovjetska zveza, Amerika in Švedska.

Razpored 10 najbolj uspešnih držav je bil včeraj ziutraj naslednji: 1. Sovjetska zveza 5 zlatih, 3 srebrne in 5 bronastih medalj; 2. Avstrija 2 zlati, 3 srebrne in 2 bronasti medalji; 3. Norveška in Švica 2 zlati, 1 srebrno in 1 bronasto medaljo; 5. Finska 2 zlati in 1 bronasto medaljo; 6. Švedska 1 zlato, 4 srebrne in 3 bronaste medalje; 7. Amerika 1 zlato, 1 srebrno in 1 bronasto medaljo; 8 Italija 1 zlato in 1 srebrno medaljo; 9. Nemčija 1 zlato medaljo; 10 Japonska 1 srebrno medaljo.

Po točkah pa je razdelitev taka: Sovietska zveza 81 točk, Avstrija 41,5 točke, Švedska 40 točk, Norveška 38 točk, Finska 32 točk, Švica 27,5 točke, Amerika 25,5 točke. Italija 17,5 točke, Francija 9 točk in Nemčija 7 točk.

Begunec obsojen zaradi bigamije

Pred sodiščem se je moral zagovarjati neki Wenzel Weresch, ki je bil obdolžen bigamije, kar pomeni, da se je drugič poročil, ko je živela še njegova žena. Weresch je begunec iz Jugoslavije, kjer so mu leta 1945 postala tla prevroča. Po vdoru hitlerjevskih hord v Jugoslavijo se je izdal kot »Volksdeutscher« ter se je javil v SS-divizijo »Prinz Eugen« za pohode na partizane. Po vojni je pobegnil ter zapustil v Jugoslaviji ženo Marijo in svoje starše. Nekaj časa se je nahajal v Št. Vidu, kjer so mu seveda vse verjeli, kakor številnim drugim pobeglicam.

Na Koroškem je zatajil, da je poročen ter se je kmalu poročil v drugo. Ta zakon je bil leta 1947 ločen, nato pa se je Weresch nastanil v Celovcu in si pridobil bolišo eksistenco, kakor marsikateri domačin. Dobro je vedel, da njegova prva žena in starši še živijo. Žena se je zaman prizadevala, da bi dobila od njega kakšne potrebne podatke, ker se je skrbno čuval, da bi jo o čemer koli obveščal. Leta 1950 se je spet poročil in tudi takrat zamolčal svojo preteklost. Med em pa je žena v Pančevu v Jugoslaviji vložila tožbo za ločitev zakona in zaradi tega je postalo državno pravdništvo pozorno. Pri obravnavi ga je zagovarjal dr. Rittler, ki je smatral za potrebno, da se ob tej priložnosti znebi marsikatere čudne opazke na račun Jugoslavije. Toda sodišče ni upoštevalo takih neumestnih izpadov in je obtoženca zaradi njegovega kršenja zakonov obsodilo na štiri mesece strogega zapora.

Južni tečaj bo težko doseči

V prejšnji številki smo že poročali, da je na delu neka ameriška polarna ekspedicija pod vodstvom konteradmirala Dufek-a, ki hoče osvojiti Južni tečaj, vendar pa le z največjimi težavami napreduje. V enem tednu ekspedicija ni premagala niti ene sedmine poti, ki je dolga približno 1000 kilometrov. Prva ovira, na katero je ekspedicija naletela, je bila ledena razpoka brez dna. Ko pa so to navidezno obšli, se je pojavila pred člani ekspedicije nova taka ledena razpoka.

Kakor je sporočil vodja ekspedicije, v tem polarnem poletju ne bo več možno z letalom pristati na Južnem tečaju, ker se trenutno letala na smučeh rabijo za bolj koristna raziskovalna dela. Zaradi tega je bilo potrebno, da se čas pristanka na Južnem tečaju, v katerega bližini naj bi bilo zgrajeno taborišče, preloži do oktobra meseca. Naloga te ekspedicije bi bila, da markira pot v notranjost antarktičnega ozemlja, imenovanega »Ozemlje konteradmirala Byrd-a« in izbere primeren prostor za postavitev taborišča, vendar so naravne sile močnejše in ovirajo napredovanje.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 19.45, 22.00.

Sobota, 4. februar:

5.50 Kmečka oddaja — 6.05 Pestri zvoki — 7.00 Živo pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Daljni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca (slov.) — 10.00 Gospodinjski magacin — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 13.55 Športni pregled — 14.30 Pozdrav nate — 16.15 Odlični izbor — 18.30 Dolenjska ohcet po zapiskih Ljubiča (slov.).

Nedelja, 5. februar:

7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.20 Kmečka oddaja — 9.10 Igra godba na pihala — 11.05 Pozdrav s podeželja — 13.00 Olimpijske igre 1956 — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Vse narobe — 19.00 Zimska olimpiada 1956 — 19.30 Športna poročila iz Koroške.

Ponedeljek, 6. februar:

5.50 Kmečka oddaja — 6.15 Pestri zvoki — 7.00 Živo pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Zapiski iz domovine — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Za našo vas (slov.) — 16.20 Znanje za vse — 18.00 Sami šlagerji — 18.15 Mladinska oddaja — 18.45 Da ne pozabimo — 20.10 Glasba za milijone.

Torek, 7. februar:

5.50 Kmečka oddaja — 6.05 Pestri zvoki — 7.00 Živo pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila objave. Zdravniški vedež (slov.) — 16.20 Znanje za vse — 16.35 Glasba pripravi veselje — 18.00 Sami šlagerji — 18.15 Domovinski zvoki — 20.10 Orkestralni koncert.

Sreda, 8. februar:

5.50 Kmečka oddaja — 6.05 Pestri zvoki — 7.00 Živo pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Iz ženskega sveta — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila, objave. Za družino in ženo (slov.) — 15.45 Podeželjski venček — 16.20 Znanje za vse — 18.00 Sami šlagerji — 18.35 Gospodarski komentar — 18.45 Slovenske pesmi (slov.).

Četrtek, 9. februar:

5.50 Kmečka oddaja — 6.05 Pestri zvoki — 7.00 Živo pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Pust krivih ust — (šaljivi prizori — slov.) — 15.45 Koncertna ura — 16.20 Znanje za vse — 18.00 Sami šlagerji — 18.15 Domovinski zvoki — 18.45 Kmečka oddaja.

Petek, 10. februar:

5.50 Kmečka oddaja — 6.05 Pestri zvoki — 7.00 Živo pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.05 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Mlada setev (2. del) Kandidati in kandidatke učiteljišča čitajo iz svojih del (slov.) — 16.20 Znanje za vse — 18.45 Športni obzornik (slov.) — 20.10 Prometni kavalir.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 4. februar:

6.25 Jutranji orkestralni spored — 7.10 Igrata ansambla Persi Albano in Edgar Seinde — 11.05 Gospodinjski nasveti — 11.15 Veseli dečki in godba na pihala iz Maribora — 11.45 Pojte z nami, otroci — 12.30 Kmečka univerza (za čebelarje) — 13.30 Melodije za razvedrilo — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 15.15 Igra Ljubljanski plesni sekstet — 16.00 Novi filmi — 16.10 Koncert po željah — 18.00 Okno v svet — 20.00 Veseli večer.

Nedelja, 5. februar:

6.00 Vedre in poskočne melodije za prijetno nedeljsko jutro — 7.35 Majhen sprehod po velikem Dunaju — 8.00 O športu in športnikih: Stoletje zimskega športa — 8.15 Venček slovenskih narodnih pesmi — 10.00 Družinski pogovori — 12.00 Pogovor s poslušalci — 13.30 Pol ure za našo vas — 14.00 Želeli ste — poslušajte! — 16.00 Po naši lepi deželi — 20.00 Večerni operni koncert.

Ponedeljek, 6. februar:

6.35 Pohorski fantje pojo in igrajo — 7.10 Vedre melodije — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Koncertni valčki — 13.30 Pisana vrsta slovenskih narodnih pesmi — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 15.30 Še pomnite, tovariši — 5.45 Slovenske, srbske in makedonske partizanske pesmi — 16.00 Zdravstveni nasveti — 20.00 Kulturni pregled.

Torek, 7. februar:

6.35 Priljubljene popevke — 7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Gospodinjski nasveti — 12.00 Zbori pojo slovenske narodne pesmi — 12.30 Kmečka univerza — 13.30 Od melodije do melodije — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 15.30 Utrinki iz literature — 15.45 Lepe melodije — 18.30 Športni tednik — 20.10 Domače pesmi in napevi za prijeten večer.

Sreda, 8. februar:

6.35 Jutranji orkestralni spored — 7.10 Melodije za razvedrilo — 11.05 Gospodinjski nasveti — 11.15 Igra tamburaški orkester ljubljanskih „Svobod" — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.30 V pesmi in plesu po Jugoslaviji — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 15.45 Pojo mladinski zbori — 16.00 Družinski pogovori — 18.35 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 18.45 Pesmi slovenskih skladateljev.

Četrtek, 9. februar:

6.35 Operetna in lahka glasba — 7.10 Klavir v ritmu — sodeluje kvartet Robežnik — 11.05 Gospodinjski nasveti — 11.45 Med mladimi pevci iz Jevnice — 12.30 Kmečka univerza — 12.40 Umetne in narodne pesmi — 14.25 Ljudsko prosvetni obzornik — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 15.15 Igra trio Dorko Škobrne — 16.00 Gospodinjski omnibus — 18.10 Pesem skozi stoletja — 20.20 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 10. februar:

6.35 V glasbi po svetu — 7.10 Nekaj južnoameriških ritmov — 11.05 Gospodinjski nasveti — 14.25 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 15.45 Slovenske narodne in umetne pesmi — 18.00 Ljudje med seboj — 18.15 Veseli godci in štirje godci so pred mikrofonom — 20.15 Pesmi Eskimov.